

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM

Postatakarékpentzari

csekk száma:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,**Hiszek egy isteni örök igazságban,**Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Áldozatok.

A közel kétezer kilométer hosszú keleti arcvonalon harcoló német véderő egyévi veszteségéről kaptunk tájékoztatást nemrégiben s abban egyik mondat így szólt: *Az ugyanebben az időben eltűntek száma hatvanötezer. A harc keménységére való tekintettel számolnunk kell azzal, hogy ezeknek jó része nem tér vissza.*

Tudjuk: az eltűntek, az esetek többségében, a hadifogságbaesettek. Ezek azok, akik nem térnek vissza... Nem foglalkozunk azzal most, hogy a köztölt szám milyen feltűnően alacsony: kétezer kilométeren egy év alatt hatvanötezer ember, egy tény mellett azonban meg kell állanunk. Álljunk meg és áldozzunk a fegyvertárs eltűntjei emlékének, azoknak, akik nem térnek vissza.

Nem térnek vissza, tekintettel a harc keménységére...

Azt, hogy mit jelent a keménység, tudjuk. A bolsevik világ teremtette azt meg, és az adta annak minden emberi érzést csúffátevő, szörnyű jellegét. A fogságba kerülteket a legválogatottabb kínzásokkal elpusztítani, ez a tartalma a keménységnek. Mikor először hallottunk ezekről, hajlandók voltunk tagadni az emberi lélek származását, létét és létjogosultságát és hitevesztetten gondoltunk arra a bizonyos genfi egyezményre, amelyben ezideig még bíztunk, amely egyike volt a világ megszámlálhatatlan egyezményei közül azoknak, melyeket megtartottak: a hadifoglyokkal bánásmód kölcsönösen ember-séges, tisztességes legyen.

Igen, ez is csak volt, a multnak adta át a bolsevik felfogás, azazhogy soha nem ismerte azt el.

Ez tette a harcot kegyetlenné. Az örült eszme és örült vezetői mögött millió és millió egyén és család óriási sírhalma sötétedik, hát hogyan is lehetne más most, amikor léte utolsó napjait éli?

Könyvek, cikkek, tanulmányok százai csábítanak arra, hogy idézzük a döbbenetes képeket uralmának évtizedeiről, helyettük csak a német főparancsnokság szavaira mutatunk: ... ezek az eltűntek nem térnek vissza... Német anyák és családok hallgatják és olvassák ezeket a fájó szavakat és a német lelkeséget ismerve, nagyon jól látjuk, amint a búcsúz-

tató könnyek mellett a kemény öklök még keményebbre csontosodnak és hogy a hatvanötezer sír szétszórtan a végtelen orosz síkságokon és erdőkben, megannyi örökmécsessé lesz, amelyeknek olaja a hazaszeretet, kanóca az embernek Istenben való hite, fénye hivatva van örökké emlékeztetni a tunyákat, a mindenbe beletörődőket, a fásultakat, az emberi apró örömeiket varókat arra, hogy van egy minden-nél magasabb és nemesebb cél, kötelesség: a haza. A hatvanötezer „eltűnt“ sírjából az egész mindenséget bevilágító lángok tombolnak és tanítanak, csak legyen, aki befogadja a tanítást.

De kevesen vannak az arra hivatottak között, akik a tanítást befogadják. Vak, megátkozott, gyűlöletszülte emberszörnyek látják a lángokat és elmennek azok mellett...

Ez a „kemény“ harc ott született valahol a zsidóság és az orosz évszázados elnyomottság bűnökben és bűnökért született frigyében és amíg ezek vannak, ez a harc sohasem szűnik meg. Ennek a harcnak a csahosai mindazok, akik idehaza elmennek a nemzeti kötelességek mellett, akiknek minden idegsejtje azért él, hogy harcunk minél nehezebb legyen, akik szabotálnak és izgatnak szóval és tettel, akik suttognak és rémhíreket termelnek, akik elrejtik vagy elpusztítják a termést és a terményt, akik sokszor mosolyogva és nemzeti aggódással telten járnak előtted és melletted, de belsejükben remegnek a másik győzelemért, hogy majdan részesei lehessenek annak a „kemény harcnak“, amelynek, — ismételjük, — nincs más célja, mint az erkölcsi tartalmú eszmének és harcosaiknak „eltüntetése“ Európából és az egész világon, hogy ne térjenek vissza az építés munkájához, elveszenek, elpusztuljanak.

Van kímélet, szabad lennie ezzel a harccal szemben? Ha van, akkor a harcunk hiábavaló. Ezért pedig mindenki és az egész nemzet felelős és felelőssége tudatában nem is engedheti még a kérdést sem felvetni. A csendőr, a maga mai roppant fontos munkájában világosan tudja és érzi minden lépésének jelentőségét, amikor fáradhatatlanul kutatja azokat a szálakat, amelyek összekötik a kegyetlenné fajult harc felidézőivel rokonszenvezőket, hiszen tudja, hogy amit a német anyák siratnak, amikor az „eltűntekről“ hallanak, az a magyar anyák szívében is elfelejthetetlen fájdalmat kelt, mert a magyar fiúk is ott járnak, ahol a kemény harcok dúlnak. Van-e tehát áldozat elég nagy, amelyet meghozni ne volna hajlandó minden emberségesen gondolkodó magyar azért, hogy megszűnjön az istentelenség megteremtőinek és hirdetőinek törekvése?!

A tábori rendészetről.

Írta: PINCZÉS ZOLTÁN ezredes.

— Negyedik közlemény. —

Ha figyelembe vesszük még, hogy tábori csendőri szolgálatra a fiatalabb — 30 éven aluli életkorú — legénység alkalmasabb, mert a fáradalmakat jobban bírja, míg a mögöttes országban inkább az idősebb csendőröket lehet alkalmazni, akikre, mint tapasztalt járőrvezetőkre a hiányosabb tudású pótcsendőrök is inkább reábizhatóak, megállapíthatjuk, hogy a tábori és a háterszágbeli csendőrségnek 1:2 arányú megosztása könnyen megvalósítható anélkül, hogy ennek bármelyik szolgálat hátrányát látná.

Természetesen hasonló kell, hogy legyen az arány a tábori csendőrtisztek és a háterszágban alkalmazott csendőrtisztek tekintetében is; elengedhetetlen követelmény, hogy minden hivatásos tábori csendőrtisztnak legalább a helyettese szintén hivatásos csendőrtiszt legyen, kivéve a tábori csendőr osztály- és szárnyparancsnokokat, akiknél ez — főként nagykiterjedésű területek megszállása esetén — nehezen volna keresztülvihető.

Csapatcsendőrség.

(6. §.)

A csapatcsendőrség a tábori csendőrségnek kiegészítő, kiegészítő szervezete. A csapatparancsnok rendelkezése alatt áll, de a tábori rendészeti szakszolgálat vezetése és ellenőrzése, valamint a szakoktatás tekin-

A tolvaj.

Tarka rokokójája mezei virágos,
Még fakult szoknyája ezerrétű, ráncos.
Harmattiszta arca
Ízes, piros alma;
Amilyet éppen most tesz az asztalra.

„Hozd be a többit is, kilenc darab kell még,
De szaporán, lelkem, mindjárt itt a vendég!”
Ő csak áll, nem mozdul,
Szavamra nem buzdul,
Pillája szegletén patyolat könny csordul.

Amultán figyelem — „Mi van Veled, Örzse?”
Reszkető sóhajtás szakad ki belőle.
Árnyékolt szemével
Félve pislog széjjel,
Zsebkendőjét tépi szélmarta kezével.

— „Hol az alma, lányom? — „Jaj, kisasszony kérem,
Tessék megbüntetni, levonni a bérem.
Amikor megláttam,
Nagyon megkívántam,
S azontúl minden nap a kamrába jártam.” —

— „Csendőrkézre adlak” — mondom szigorúan.
— Riadt őzike sem nézhet szomorúbban. —
S hirtelen szívemre
Szánalom hullik le...

Akadna-e bíró, aki megbüntesse?!

Szinok Margit.

tetében a tábori csendőr osztagparancsnoknak — mint a seregtest-parancsnokság tábori rendészeti előadójának — is alá van rendelve. Ez a kettős alárendeltség a tábori rendészeti szolgálat egysége és összeműködése érdekét szolgálja. Hiába alkotna a tábori csendőrség szerves egészet, ha mellette éppen a csapatkörletben, tehát a tábori rendészeti szolgálat egyik legfontosabb területén másik, tőle független szervezet működne; a szolgálat szétforgácsolódna. Ellentétes intézkedések, összeműködés hiánya, surlódások, vetélkedések stb. elkerülhetetlenek volnának.

Figyelembe kell venni még azt is, hogy a csapatcsendőr tiszt és legénység a tábori rendészeti és egyáltalában a közbiztonsági szolgálatban csak szükségszerű kiképzésben részesíthető, szükséges tehát, hogy ezt a hiányosságot a tábori csendőrtiszt fokozott irányító tevékenysége pótolja. Minden egyes csapatcsendőr csapatcsendőrségét a tábori csendőrosztagparancsnoknak kell külön-külön megszerveznie, a parancsnokokat irányítással ellátnia és velük azután is állandóan foglalkoznia. Személyes megtekintései alkalmával, amelyek minél gyakoribbak legyenek, a csapatcsendőrségnél is ugyanazokra terjedjen ki a figyelme, amelyeket a 8. pont a tábori csendőralakulatok szakellenőrzése tárgyául meghatároz. De egyébként is érdeklődjék élénken a szolgálatuk iránt s ha a csapatcsendőr legénység részéről helytelenségeket, vagy éppen visszaélést tapasztalna, lépjen közbe.

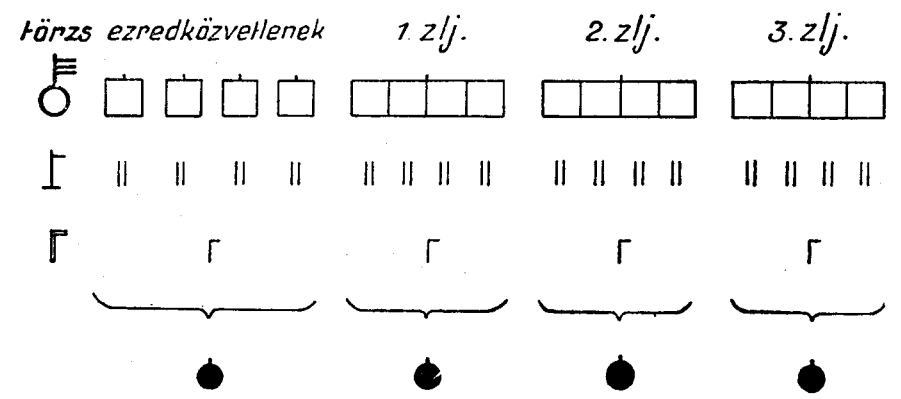
Minden csapatcsendőrnél, tehát nemcsak a gyalogságnál, egy alantos tisztet kell csapatcsendőr tisztként kijelölni. (Lehetőleg fiatalabb, igen erélyes tiszt legyen.) A csapatcsendőr tisztnek e beosztásán kívül nem lehet más beosztása vagy megbízatása. Egy csapatcsendőri szolgálat, ha azt valóban a szabályzat szerint teljesíti, egy tiszt idejét és munkaerejét teljes mértékben igénybeveszi; ezt csak úgy mellékesen nem lehet jól elvégezni. Fontos az is, hogy a csapatcsendőrtiszt e minőségében mindig rendelkezésre álljon, a csapatcsendőr-körletében pedig minél többet mozogjon; ebben őt olyan tennivalók, amelyek nem tartoznak a tábori rendészeti szolgálat körébe, akadályoznák.

A csapatcsendőröket — az eddigi gyakorlattól eltérően — az illetékes alosztályparancsnok és a csapatcsendőrtiszt együttes javaslata alapján a csapatcsendőrparancsnok jelöli ki. Ennek két célja van. Az egyik, hogy az alaposabb megválogatás a legénység szemében a csapatcsendőri beosztás értékét növelje, a másik pedig, hogy — miután a csapatcsendőrök most már elkerülnek az alosztályaiktól — ne fordulhasson elő, hogy egyes alosztályparancsnokok olyan tisztet jelöljenek ki, akiket a legszívesebben nélkülöznek. Ha mód van rá, a kiválasztásnál legyen a tábori csendőr-osztagparancsnok is a csapatcsendőrparancsnok segítségére.

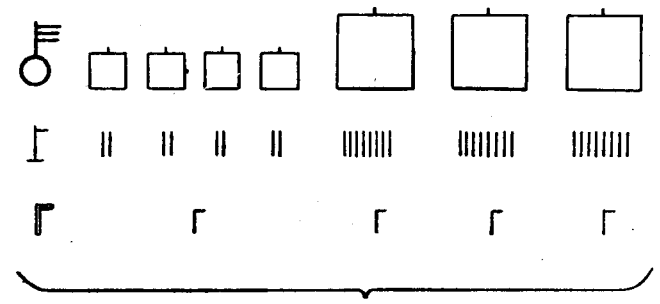
Az eddigi szabály szerint a csapatcsendőrök az alosztályuk állományában maradtak és a tábori rendészeti szolgálatot — már amennyiben ilyenről így egyáltalában szó lehetett — az alosztályoknál teljesítették. Ezt a szabályzat úgy módosítja, hogy a csapatcsendőrök csak addig maradnak az alosztályaiknál, amíg nem kell csapatcsendőri szolgálatot teljesíteniök. Amint azonban tábori rendészeti szolgálatot végeznek, zászlóaljankint (osztályonkint) egy-egy tiszt helyettes parancsnoksága alatt „csapatcsendőrraj”-ba kell őket összevonni. Az ezredközvetlen csapatcsendőrreiből, szintén egy tiszt helyettes parancsnoksága alatt, a csapatcsendőr-törzsnél kell csapatcsendőr-rajt alakítani.

CSAPATCSENDŐRSÉG.

Csapattest.

CSAPATCSENDŐR RAJOK

esetleg:

CSAPATCSENDŐR SZAKASZ

Felmagyarázat:

- [alantiszt.
- ┌ hivatásos cső. thlts. mint szolgálatvezető.
- └ tiszthelyettes.
- | tiszt.

A csapattestparancsnok a csapatsendőr rajokat szükség esetében csapatsendőr-szakaszba egyesítheti. Akár külön-külön, akár pedig szakaszba egyesítve, a csapatsendőr rajok felett a csapatsendőrtiszt parancsnokol.

A csapatsendőröknek az alosztályok állományában meghagyása azért, hogy a tábori rendészeti szolgálatot ott egyenkint, magukra hagyatottan végezzék, az egész csapatsendőr intézményt csak névlegessé tenné. Saját közvetlen, régi bajtársai, barátai, földije, előljárói között a csapatsendőr komoly rendfenntartást nem végezhet. A saját századában, ahol talán rövid idővel azelőtt újonc volt, ahol gyengéit jól ismerik, nincs meg az egyéni tekintélye sem, amelyre pedig elengedhetetlen szüksége van. Ugyanazok az indokok szerepelnek itt is, amelyek következtében a Szut. megtiltja, hogy a csendőr azon a környéken szolgáljon, ahol polgári életében huzamosabb időn át tartózkodott, ahol kiterjedt ismeretsége, illetőleg neki vagy a feleségének rokonsága van.

A leghelyesebb az volna, ha senki még a saját csapattestben sem teljesíthetne csapatsendőri szolgálatot. De mert ennek végrehajtása nehéz lenne, legalább ki kell vonni a csapatsendőrt az addigi környezetéből és olyan helyzetbe kell hozni, hogy minél ritkábban legyen kénytelen azokkal szemben fellépni, akikkel szemben magát szolgálatilag vagy egyénileg feszélyezettnek érzi.

A századnál a csapatsendőr még a bizalmi egyén szerepét sem képes betölteni, mert csapatsendőr-mivoltát mindenki ismeri; egy század kis viszonyai mellett semmi sem maradhat titokban; előbb-utóbb bizalmatlannokká válnak vele szemben s a helyzete mihamar tartanatlanná válván, előbb-utóbb arra kényszerül, hogy lehetőleg senkinek ne kellemetlenkedjék.

A századnál a csapatsendőr szakoktatást sem mindig kaphat. A századparancsnok, helyesen, arra az álláspontra helyezkedik, hogy a század rendjéért ő felelős, nem a csapatsendőr, ennek következtében a csapatsendőrt mindenre alkalmazza, csak tábori rendészeti szolgálatra nem, különösen, ha tisztsekben hiánya van. Egy század keretében amúgy sem adódik annyi tennivaló, amennyi a csapatsendőrt állandóan foglalkoztatni tudná.

Az alosztályoknál meghagyott csapatsendőrök mellett nehéz lenne a csapatsendőrtiszt helyzete is. Az ő feladata az, hogy a csapattest keretében tábori rendet tartson, de ehhez nem lenne egyetlen saját közege sem. Ha a csapatsendőrökkel intézkedni akarna, vagy mindenik századparancsnokkal külön meg kellene egyeznie, vagy pedig elkerülhetetlenek lennének a nézeteltérések. Ilyen szervezés mellett ugyanazok a hibák ismétlődnének meg, amelyek a világháború alatt a tábori csendőrség hibái voltak. Ezrével lennének emberek csapatsendőri szolgálatra alkalmazva, de minden szervezettség nélkül. Szétfolynék az egész intézmény; névleg léteznék, a valóságban nem.

Ezzel szemben az egyesített rajokban — még inkább a szakaszokban — a csapatsendőrök:

a) a csapatsendőrtiszt közvetlen parancsnoksága és vezetése alatt állanak;

b) lehetővé válik a csapatsendőrök céltudatos, egységes felhasználása;

c) rendszeres kiképzésben és oktatásban részesülhetnek;

d) lehetővé válik a rendszeres ellenőrzésük és a uralmi odavaiak kikuszöbölése;

e) a csapatsendőr ritkábban jut abba a helyzetbe, hogy saját alosztályabeliekkel szemben kelljen fellépnie;

f) a gyakorlati kiképzés eredményesebb, mert a csapatsendőr nem lesz arra utalva, hogy mindig csak a saját kárán okuljon, hanem bajtársai eseteiből, tapasztalataiból is okulhat;

g) lehetségessé válik a csapatsendőröknek járőrökben való alkalmazása, ami a szolgálatuknak nagyobb súlyt ad; a járőrök tagjai egymást is ellenőrzik s ez a szabálytalanságoknak, visszaéléseknek elejét veheti;

h) a csapatsendőr tisztnek közvetlen végrehajtó közegek állanak rendelkezésére;

j) a csapatsendőrnek hivatása iránt való érdeklődése ébrentartható, önbizalma, ennek folyamányként pedig fellépésének határozottsága is növekszik;

k) az összefogott csapatsendőrségnek a tábori csendőrséggel való együttműködése könnyebb és tervszerűbb.

Abból a célból, hogy minden csapatsendőr szakasznak legalább egy tagja a közbiztonsági és a nyomozó szolgálatban, valamint a tábori rendészeti szolgálatban hivatásszerűen is ki legyen képezve, a szabályzat minden csapattesthez csapatsendőr-szolgálatvezetőként egy hivatásos csendőrt rendszeresít. Erre a beosztásra csak katonailag és csendőrileg kiválóan képzett, teljesen megbízható fiatal csendőr alkalmas. Kiválasztására nagy gondot kell fordítani, mert az egész csapattestben ő az egyedüli, aki a hivatásos csendőrséget képviseli; a honvédelegénység róla alkotja meg elképzelését a hivatásos csendőrökről.

A szabályzat a csapatsendőrök létszámát az eddiginek kétszeresére, alosztályonként — a közvetleneket is beleértve — két-két főre emeli.

A csapatsendőrség tábori rendészeti hatásköre természetesen korlátozottabb, mint a tábori csendőrségé. A tábori csendőrség irányítása szerint kell működnie, bűnügyi nyomozások tekintetében pedig csak a tábori csendőrség segédszerveként működik; önállóan csak akkor és annyiban, amikor és amennyiben veszély van a késedelemben, de ilyenkor is csak a legszükségesebb nyomozó cselekményekre szorítkozik.

A csapatsendőrségek értéke különböző. Van kiváló, amely felér egy jó tábori csendőrörsel és van gyenge is. A legtöbb természetesen a parancsnokon múlik, azután a szolgálatvezetőn. Igaz azonban az is, hogy a legjobb parancsnok minden igyekezete hiábavaló, ha alkalmatlan vagy megbízhatatlan legénységgel kénytelen vesződni. De ettől függetlenül szabályként állíthatjuk, hogy ahol a tábori csendőr osztagparancsnok a csapatsendőrségekkel sokat foglalkozik, abban a seregtestben kimondottan gyenge csapatsendőrség nem lesz. A csapatsendőrségekben esetleg mutatkozó hibákért a tábori csendőrosztagparancsnok is felelős, mert azokat nem szabad magukra hagynia. A szabályzat bőséges lehetőséget biztosít neki a nehézségek leküzdésére és befolyásának közvetlen vagy közvetett érvényesítésére. Ha a tábori csendőrtiszt becsvágya arra is kiterjed, hogy az ő seregtestének legyenek a legjobb csapatsendőrségei, az eredmény nem fog elmaradni. A szolgálat is hasznát fogja látni, mert a jó csapatsendőrség a tábori csendőrség értékes segítőtársa, a közös munka eredménye pedig a mintaszerű tábori rend.

Hadtáp-csendőrzászlóaljok.

(7. §.)

Ha összehasonlítjuk a tennivalókat, amelyeket az első világháború alatt a volt népfelkelő hadtápszászlóaljok végeztek, azokkal a feladatokkal, amelyeket ma az ú. n. hadtáp-csendőrzászlóaljoknak teljesíteniük kell, mindenekelőtt azt állapíthatjuk meg, hogy az utóbbiak elnevezése elavult, mert nem fejezi ki e különleges alakulatok lényegét. Az első világháború nagykiterjedésű hadtápterületeinek katonai képéhez hozzátartoztak a nagybajuszú, derék népfelkelők, amint utakat, mőtárgyakat, pályaudvarokat, raktárakat őriztek, hadifoglyokat kísérték, vagy sok másféle őr- és kiségtőszolgálatot láttak el. Ebben a feladatkörben ma is nélkülözhetetlenek, de nem a hadtápszászlóaljok, hanem a különféle őralakulatok és nem harcra hivatott szolgálati ágak keretében.

Hadtápterület ma már nincsen, következésképpen nincsenek hadtápalakulatok sem; a „hadtáp-csendőrzászlóalj” elnevezést tehát csak a múltból ittfelajított emlékeknek tekinthetjük, annál inkább, mert szervezésük és személyi összeállításuk is ma már egészen más követelményeket támaszt, mint húszegyhány esztendővel ezelőtt. A küzdő csapatok mögött fekvő hadművelési területek állandó nyugtalanítása ma hozzátartozik a korszerű hadviseléshez, következésképpen e területek megvédését sem lehet katonailag másod- vagy harmadértékű alakulatokra bízni. A tapasztalat beigazolta annak a felfogásnak téves voltát, hogy több népfelkelő alakulat nagyobb erőt is jelent, mert ha a legényiség idős vagy egyébként nem teljesítőképes, akkor három zászlóalj sem bírja könnyebben a fáradalmakat, mint egy. Már pedig éppen a hadművelési terület hátrább fekvő részein, ahol vasúti vagy gépkocsiszállításra nem igen van lehetőség, a rendfenntartó szerveknek néha igen nagy menetteljesítményekre van szükségük, ha feladatuknak meg akarnak felelni.

A most folyó háború tapasztalatai közé tartozik az ú. n. partizánharcok komolysága is; Szovjet-Oroszországban és Szerbiában hónapok kellettek egy-egy terület megtisztításához. Nagyobbarányú ilyen tisztító művelethez a hadtáp csendőrzászlóaljok egymagukban természetesen nem elegendők, hanem erre a célra első vonalbeli csapatokat is igénybe kell venni, de nem kétséges, hogy a hadtáp csendőrzászlóaljoknak sem teljesítőképeség, sem pedig szervezet és fegyverzet tekintetében nem szabad az előbbieket mögött maradniok, mert a hátrább fekvő hadművelési terület folyamatos biztonságban tartása, vagy legalábbis a megfigyelése és a partizánok gyülekezésének megakadályozása, illetőleg jelenléte mégis csak az utóbbiak feladata.

Nagyon természetes azonban, hogy a tábori rendészeti szabályzat a hadtáp csendőrzászlóaljoknak sem az elnevezésén, sem pedig a szervezetén, vagy anyagi ellátottságán nem változtathatott, mert ez nem feladata; ezeket úgy kellett számításba vennie, amilyen módon és összetételben ma rendelkezésre állanak. A kívánt irányba való fejlődésük azonban már megindult. Végre megoldás csak akkor lesz lehetséges, ha megvalósul a hadkötelezettség alapján szolgáló csendőrszászlóalj és kiépül a csendőrség saját tisztai és legényeségi tartaléka. Akkor majd sok mindent meg lehet oldani abból, ami ma még nehéznek és megoldhatatlannak látszik.

A szabályzat szerint a hadtáp-csendőrzászlóaljok elsősorban arra hivatottak, hogy a rendszeres katonai

közigazgatás alatt álló területen az általános rendészeti és közbiztonsági szolgálatot ellássák. E feladatuk körében tábori rendészeti szolgálatot is teljesítenek ugyan, de a szabályzat szempontjából tábori rendészeti szerveknek csak akkor tekinthetők, ha kifejezetten tábori rendészeti szolgálatra vannak alkalmazva.

A szabályzatnak ez a rendelkezése látszólag ellentétben áll a tábori csendőrségre (és általában a tábori rendészeti szervekre) vonatkozó rendelkezéssel, amely (1. pont 2. bek.) a tábori rendészeti szervek feladatául is azt szabja meg, hogy: „... végrehajtsa a rendfenntartó intézkedéseket, amelyeket a hadművelet érdeke, a hadrakelt sereg rendje és biztonsága, valamint a hadművelési terület közbiztonsága megkövetel.” Ez lényegében ugyanaz, amit a 23. pont a hadtáp-csendőrzászlóaljok számára előír. Itt is érvényesül azonban a szabályzatnak az az alapelve, hogy a tábori rendészeti szolgálatot — mind a rendszeres, mind a szükségszerű katonai közigazgatásban — elsősorban a tábori rendészeti szervek, tehát a tábori- és a csapatcsendőrség teljesítik; közreműködő tábori és rendészeti szervek tehát (amilyenek a hadtáp-csendőrzászlóaljok is) — csak ott nyerjenek alkalmazást, ahol a tábori- és a csapatcsendőrség létszáma nem elegendő. Valószínű azonban, hogy a valóságos helyzet éppen fordított: a hadsereg- és hadtestparancsnokok a hadművelési területeiken elsősorban a hadtáp-csendőralakulateikat alkalmazzzák biztonsági szolgálatra s csak, ha ezek már nem elegendők, fognak a kiegészítésükre vagy pótlásukra tábori csendőrséget igényelni.

Ez egyébként attól is függ, hogy mekkora területet kell közigazgatásilag, illetőleg közbiztonságilag megszállani; az oroszországi kiterjedések mellett pl. a hadtáp-csendőrzászlóaljoknak, mint megszálló erőknek a jelentősége elenyésző, főként, ha századonként vagy még kisebb egységekenként, szétkülönítve kerülnek alkalmazásra. De legalább azt kell biztosítani, hogy ezeket a zászlóaljakat kizárólag a rendeltetésüknek megfelelő szolgálatokra alkalmazzák és ne vonják el olyan tennivalókra, amelyeket más alakulatok (pl. őr- vagy munkásalakulatok) is elláthatnak.

A szabályzat szerint a hadtáp-csendőrzászlóaljok főként a hadművelési területnek rendszeres katonai közigazgatás alatt álló részén kerülnek alkalmazásra; a szükségszerű katonai közigazgatásban csak kivételesen. Megtörténhetik tehát, hogy a rendszeres katonai közigazgatású terület egy részén telepített tábori csendőrség, másik részén pedig őrsőkre szétbontott hadtáp-csendőrzászlóalj végzi a rendfenntartó szolgálatot; ebben az esetben célszerű az utóbbit — ezen alkalmaztatásának tartamára — önálló tábori csendőrsztyályként kezelni, amelynek, ha szükséges, a saját egységein kívül tábori csendőrszárny is alárendelhető. A kívánatos alkalmazás azonban mégis az, hogy a rendszeres tábori rendészeti, illetőleg közbiztonsági szolgálatot az egész területen telepített tábori csendőralakulatok végezzék, a hadtáp-csendőrzászlóalj pedig nagyobb helységeken és közlekedési gócpontokon az előbbinek a tartalékát alkossa, szakaszánál nem kisebb egységekre szétkülönítve. Figyelemmel kell azonban lenni a 188. pont 3. bekezdésének tilalmára, hogy a hadtáp-csendőrzászlóaljat a mozgó vagy telepített tábori csendőrség megerősítése céljából nem szabad széttagolni, mert különben az hamarosan elfogy vagy kicsúszik a parancsnoka kezéből.

A hadtáp-csendőrzászlóaljok alkalmazási módjának és területének meghatározásánál figyelembe vette a sza-

bályzat, hogy ezen a téren még tapasztalatokra van szükség; nem kívánt e tapasztalatoknak elébevágni olyan rendelkezésekkel vagy megkötésekkel, amelyek esetleg szükségtelen nehézségeket okozhatnak. De nem is lehet túlpontosan és tételeken előírni, hogy ezeket a zászlóaljakat milyen tennivalókra szabad és nem szabad alkalmazni, mert a beálló szükségszerűségeket nem lehet hiánytalanul előrelátni. A lényeg az, hogy a hadtáp-csendőrzászlóaljak vagy megszálló, vagy közbiztonsági vagy pedig tábori rendészeti szolgálatot végezzenek, más, ide nem sorolható tennivalókra el ne vonassanak. Erről elsősorban az illetékes seregtest parancsnokság tábori rendészeti előadója gondoskodhatik, akinek intézkedési körébe a hadtáp-csendőrzászlóaljat is célszerű bevonni.

(Folytatjuk.)

A vízi csendőrségről.

Írta: FODOR SÁNDOR százados.

A 71.900/1939. sz. B. M. rendelet 1939. VII. hó 1-én a folyamrendészeti tennivalók ellátását a m. kir. folyam-őrségről a rendőrhatalomra ruházta át és a folyamrendészeti szolgálat végrehajtásával a m. kir. csendőrség révkapitányait és révkirendeltségeit bízta meg. Nem történt azonban intézkedés az állóvizeinken szükséges közbiztonsági szolgálat ellátására, nevezetesen a Balatonra és a Velencei tóra.

Melyek azok a közbiztonsági érdekek és teendők, amelyek megóvása érdekében a Balatonon meg kellett szervezni a végrehajtó szolgálatot?

A háborút követően a rohamosan fejlődő sportélet terén az elsők között áll a vízisport fellendülése. Az eddig — mondhatni — egyéni sport kezd mindjobban tömegsporttá kifejlődni, mely mind nagyobb és nagyobb tömegeket visz a különböző kirándulóhelyekre. Ismeretes, hogy egy nyári pihenőnapon tízezrek keresik fel a vizet fürdés, csónakázás, vitorlázás, motorcsónakázás és egyéb sportok üzése céljából. A víziélet terén jelentkező eme nagy fellendülés nagy változást hozott az eddigi csendes, elhanyagolt Balaton életére is. Illetékesek felismerték a Balaton természeti szépségében rejlő óriási hazai és idegenforgalmi jelentőséget és megindul a Balaton életének kifejlesztése. Sportszállók, turistaházak, sportklubok létesülnek a Balatonon, rohamosan indul meg a település; nyaralók építése a parton, melyek lehetővé teszik, hogy mind nagyobb tömegek látogathassák a Balatont. A nagyobb látogatottság természetesen szorosan összefügg a Balatoni sportélet hasonló arányú kifejlődésével is. Megindul tehát az élet magán a Balatonon.

A Balatonon ma már nyüzsgő élet folyik, mely élet évről-évre nagyobb. A vízi sportélet, vízi közlekedés, halászat és vadászat, a fejlődés szükségszerű következményeként magukkal hozták a vízzel és az általános közönségforgalommal kapcsolatos renszabályok alkotását, a meglévők felrészítését, kiegészítését, főleg azonban — a balesetek számának egyre nagyobb mérvű szaporodását. Nincs pontos statisztikánk arról, hogy évente mennyi áldozatot követelt a víz. Puhatólómom eredményeképpen azonban leszögezhetem, hogy megdöbbentően sokat. Ez év júniusában például csak magam 5 halálos szerencsétlenségről értesültem, melyek okát keresve, mindegyiknél megállapítható a fennálló szabá-

lyok teljes mellőzése, mint a szerencsétlenség előidézője.

A megfelelő rendszabályok sohasem és seholsem elegendők valamely kérdés megoldására. Gondoskodni kell arról, hogy a rendelkezéseket a közönség be is tartsa. Szükséges volt a Balaton életében is egy olyan szerv felállítását, amely figyelemmel kíséri az életet úgy a vízen, mint a parton és kikötőkben közbiztonsági szempontból.

Ezzel a céllal állította fel a belügyminiszter úr a m. kir. Csendőrség szervezetében a siófoki vízi őrsöt, amely június 5-én megkezdte működését. *Még nem telt el egy hónap s az őrs már többszörös életmentés munkása lehetett a Balatonon, ahol egyetlen vitorlav verseny alatt, nagy viharban 7 embert mentett meg a pusztulástól és 3 vitorlás hajót ragadott vissza a hullámok öléből!*

Hogy ez milyen erőt, elszántságot, fizikai teljesítményt jelent, azt nem részletezem, elképzelheti minden olvasóm. Dícséret illesse tehát a siófoki őrs mentő tagjait, akik mindig ott lesznek, ahol segítségükre szükség lesz.

Nézzük, mik lesznek azok a szolgálati feladatok, melyeket ez az őrs hivatva lesz teljesíteni, melyek munka van a vízen, amit a vízi csendőrnek kell elvégeznie a közbiztonság érdekében.

Az „Ideiglenes utasítás a m. kir. csendőrség vízi őrsi számára” című utasítás (Viut.) az alábbiakban állapítja meg a vízi őrsök közbiztonsági feladatait:

1. Hajók, úszóművek, valamint parti berendezések és felszerelések ellenőrzése közbiztonsági szempontból
2. Vízijárművek megjelölésének, okmányainak, vezetőinek és személyzetük képezésének ellenőrzése.
3. Fürdőrendészeti szabályok megtartásának ellenőrzése.
4. Hajózási akadályok megjelölése és elhárítása.
5. Halászat és vadászat ellenőrzése.
6. Baleseteknél mentés és elsősegély nyújtás. Vízi balesetek nyomozása.
7. A közegészségügyi és állategészségügyi szabályok megtartásának ellenőrzése.
8. Ár- és jégveszélynél közreműködés az elhárításban és mentésben.
9. A jégen közlekedés ellenőrzése.
10. Úszó-, csónak-, vitorlás és egyéb versenyeknél a rendészeti szabályok megtartásának ellenőrzése.
11. A vízijárművek forgalmára, kikötésére és felszerelésére vonatkozó szabályok ellenőrzése.

Lássuk egy-két példával megvilágítva, mit is jelentenek gyakorlatilag ezek a teendők?

Egy utasszállító hajó kifut a kikötőből anélkül, hogy az előírt felszerelési tárgyai meglennének és a meglévők jókarban létéről a hajó vezetője meggyőződött volna. A vízen viharral, igyekszik a legközelebbi kikötőt elérni. Szerencsésen elérkezik a kikötő bejáratához és ekkor jön a baj: motorhiba. Egyetlen segítség van: lehorgonyozni. Igen ám, de a horgonylanc — miután már évek óta nem volt reá szükség — megrozsdásodott és a hajó az első nagyobb szélrohamban leszakad a horgonyról. A szél menthetetlenül dobja a hajót a kikötőnek, jön a lék, süllyedés. A rémült utasok egymás után ugrálnak a vízbe, előzőleg azonban — főleg a nem úszók — igyekeznek mentőmellényhez, mentőövhöz jutni, de most sül ki a nagy fejetlenségben, hogy nincs meg az előírt felszerelés, mert a gondatlan hajóvezető elmulasztotta a felhasznált, tönk-

rementek pótlását. Következmény: tömegszerencsétlenség, egy csomó emberélet pusztulása.

A bajt látszólag egész jelentéktelen dolog okozta, a horgonylánc nem kifogástalan állapota és az előirt mentőövek hiánya következményeiben — jelentéktelennek látszó dolog —, milyen jelentős lett. Ha lett volna valaki, aki ezeket ellenőrzi, elkerülhető lett volna a baj. Most már lesz: a vízcsendőr.

A hajók, úszóművek, partiberendezések és felszerelésekre vonatkozó közbiztonsági rendelkezések mind a zavartalan közlekedés és a balesetek megelőzését célozzák. Sok ilyen rendelkezés van és ezek közül egy sem hanyagolható el. A vízcsendőr lesz hivatva, hogy ezeket ellenőrizze a rend és biztonság érdekében.

A 2., 3., és 4. pontot úgy hiszem nem szükséges példával külön magyarázni. A hajó vezetéséhez képesítés kell, ugyanúgy, mint a szárazföldön közlekedő gépjárművek vezetéséhez. A Balatonon talán még fontosabb ez, mint a szárazföldi közutakon. A Balaton szeszélyes és hosszú évek tapasztalata szükséges a kiismeréséhez. Egy hozzá nem értő, képesítetlen vitorlázó pillanatok alatt a vízbe fordíthatja az utasait, amelynek következménye...?

A fürdőrendészeti szabályokból csak egyet akarok kiemelni, amit, nagy fontossága ellenére általában nem szoktak megtartani és ez: gyermekek részére megfelelően elkerített sekély vízrész. Ennek mellőzése is sok halálos balesetnek volt okozója a Balatonon.

Hajózási akadály elég sok van a Balatonon és már az eddigi tapasztalataink során is sok tennivaló vár a vízcsendőrre. Több olyan zátonyos részt, a víz alatt magasra emelkedő sziklát ismerünk már a Balatonon, mely egyáltalán nincs megjelölve. A Balatont nem tökéletesen ismerő — főleg sportoló — egyénekre pedig ezek mindig nagy veszélyt jelentenek.

Nagy feladatkör és szép munka vár a vízcsendőrökre a halászat ellenőrzése terén is, és elsősorban az orvhalászat megszüntetése terén. Óriási nemzeti kár a halaknak tiltott időben vagy tiltott módon való kifogása, ami bizony most még eléggé dívik a Balatonon.

Talán legszebb és legnemesebb hivatása lesz a vízcsendőrnek a vízbőlmentő szolgálat ellátása. Mint már az előzőekben is rámutattam, tekintélyes azok száma, akiket évente a Balaton áldozatul követel. E téren elsősorban a balatoni viharjelző és mentőszolgálat megszervezése, illetve ellenőrzése, továbbá a közönség tökéletes és kellő tájékoztatása az őrs működéséről, — tartoznak a megelőző intézkedések sorába. Megszervezése már folyik. Az életmentés minél tökéletesebb és eredményesebbé tételére minden lehető intézkedés megtörtént. Az őrs olyan hajókkal lesz ellátva, mely a legnagyobb viharban is kifuthat és járhatja a vizet. Az őrs és a hajók, ezenkívül az egyes hajók között is *rádióösszeköttetés* lesz, mellyel állandóan összeköttetés tartható fenn az őrs és az őrsön lévő hajók, valamint az egyes hajók között is.

A csendőrök vízbőlmentésben, valamint alapkövetelményként az úszásból gondos alapkiképzést nyertek és rövid időn belül kiváló vízbőlmentők lesznek.

Hajójuk alkalmas a Balatonon közlekedő legnagyobb hajók vontatására is; e nehéz művelet végrehajtásában szintén ki lettek képezve.

Meg van tehát minden remény arra, hogy ezen nemes feladatot a legtökéletesebben fogják ellátni és a

Balaton áldozatainak számát nagy mértékben fogják csökkenteni.

Az ár és jég, ha nem is emberekben, de anyagi javakban szintén nagy károk okozója lehet. Főleg a jég tehet nagy károkat a partiberendezésekben, kikötőkben és vízben telelő hajókban, amely károk azonban megfelelő intézkedésekkel erősen csökkenthetők. Ahol pedig ez nem lehetséges, szaktudásukkal és segítséggel ott lesznek embertársaik megsegítésében a vízcsendőrök.

A jégen való közlekedés a közlekedésnek egy egész különleges faja, amelynek szintén szigorú szabályai vannak. A megfelelő jégvastagság megállapítása, a rianások, lékek megjelölése, olvadáskor a közlekedés beszüntetésének ellenőrzése lesznek a vízcsendőr feladatai, balesetek megelőzése céljából.

Sportversenyeket mind nagyobb számban tartanak a Balatonon és pedig a vízisportok legkülönösebb fajtáit. A rendezőség által a rendezési és biztonsági szabályok megtartásának ellenőrzése és a verseny alatt mentőszolgálat tartása tartoznak e feladatkörbe.

A vízen, a szárazföldi közutakon közlekedéshez hasonlóan szintén csak szigorú szabályok megtartásával szabad közlekedni. Talán a nyílt vízen, ahol az összeütközés veszélye — a legkisebb figyelem mellett is — alig áll fenn, nem olyan fontos ez a kérdés, de fontos a kikötőben. Itt már nagyon is fennáll az összeütközés veszélye és a szabályok pontos betartása azért is nagyon lényeges, mert mint mondani szoktuk, a hajón nincsen fék: ami azt akarja kifejezni, hogy sokkal kevésbé lehetünk egy hajó urai, mint például egy gépkocsié. A legkisebb hiba, egy félrepillantás meghozhatja a bajt, akár a vízen haladásnál: összeütközés formájában, akár kikötésnél: a hajó megrongálódása képében. Nagyon fontos a világitási és hangjelzési szabályok pontos betartása is, mert — főleg viharban, ködben — a legkisebb szabálytalanság is súlyos következmények okozója lehet.

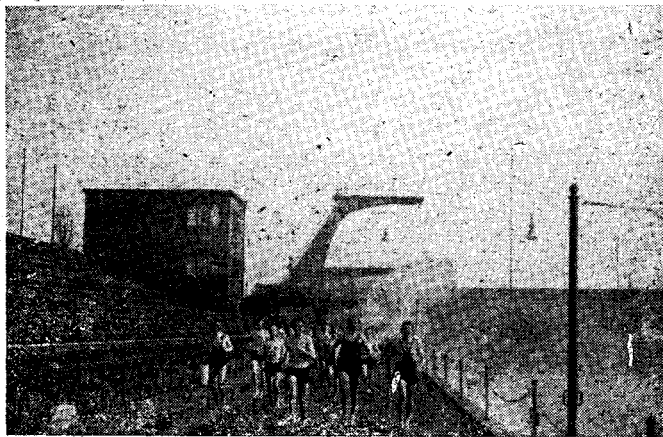
Fentiekben egész röviden ismertettem a vízcsendőrök szolgálati feladatait. Ezzel természetesen koránt-sincs kimerítve az a sok tennivaló, ami a vízcsendőrökre hárul. Remélem azonban, hogy sikerült e rövid keretben is bemutatnom, hogy milyen nagy fontosságú szolgálatok ellátására lesz hivatva a víziőrs.

Természetes, hogy amint a közlekedési őrsök nem elegendők egyedül a közlekedés rendészeti szolgálat ellátására és e téren szoros együttműködésre vannak utalva a területileg illetékes gyalogőrsökkel, a vízcsendőrök is csak úgy tudnak majd rendes munkát végezni, ha szoros kapcsolatot tartanak fenn a parti őrsökkel. Szükségük van erre mindkettőjüknek. A vízrendészettel kapcsolatos ügyekben a gyalogőrsök a víziőrsöket sürgős ügyekben közvetlenül, nem sürgős ügyekben pedig a budapesti közlekedési szárnyparancsnokság útján megkereshetik. (Címe: M. kir. csendőr víziőrs parancsnokság, Siófok. Telefon: Siófok, 133.)

Befejezésül még a vízcsendőrök kiképzéséről kívánok pár sort írni.

A víziszolgálatra kiválasztott csendőrök kéthónapos átképző tanfolyamot végeztek.

A tanfolyam folyó évi április hó 8-án kezdődött. Első időszakában a hallgatók Ujpesten, a folyamórlaktanyában nyertek elhelyezést, ahol elsősorban elméleti kiképzésben részesültek. Megtanulták a szolgál-

Bemelegítő gyakorlat az úszás megkezdése előtt.

lati kisgéphajókkal kapcsolatosan szükséges műszaki tudnivalókat is. Megtanulták a szolgálatukkal és általában a hajózással kapcsolatos tudnivalókat: a Viut.-ot, a hajórendészeti szabályokat, a hajózásra vonatkozó jogi szabályokat, az egyes hajótípusoknak felépítési módjait és szerkezeti részeit. Az uszni nem tudók megtanultak uszni, az usznitudók pedig továbbképzésben részesültek, vízbőlmentésben és az elsősegélynyújtásban kaptak kiképzést. Elsajátították a hallgatók a vizenjárás elemi szabályait: csákyáztak és eveztek, megtanulták a különféle csomózásokat és a kötéldobást. Alapkiképzést nyertek a rádióismerekből.

A tanfolyam második időszakában Siófokon elsősorban gyakorlati kiképzés folyt. Az elméleti tudnivalók állandó ismétlése mellett gyakorlatban sajátították el a hallgatók a kisgéphajók hajtószerkezetének egyes részeit és azok működését: a különféle hajótípusok építési módjait: a kisgéphajók vezetését, az evezést és a vitorlázást. Ugyancsak gyakorlatilag tanulták a rádiókészülékek kezelését és karbantartását.

Látható, hogy a tanfolyam — eltekintve az egyes tantárgyak anyagának terjedelmes voltától — nem volt könnyű. Sok új dologgal — rádió, motor, vitorlázás, stb. — kellett a hallgatóknak megismerkedniük. A feladat tehát nehéz volt, de miután a csendőr előtt megoldhatatlan kérdés nem lehet, itt sem volt. Bizonyítja ezt az a szép eredmény, melyet úgy a csendőri,

Úszó lecke.

mint a kereskedelmi és közlekedésügyi minisztérium hajózási osztálya által kiküldött bizottság előtt a motorkezelésből és hajóvezetésből tett vizsgán felmutattak.

A vizsga, mint fentiekből kitűnik, két részből állt: A csendőri anyagból július hó 2-án, másnap pedig a motorkezelői és hajóvezető vizsga volt, amely az alábbi anyagot ölelte fel:

1. Motorkezelői vizsga:

a) motorok ismerete, amelyekre a vízcsendőr képesítést nyert,

b) a kisgéphajók egyéb gépi berendezésének ismerete,

c) a biztonsági felszereléseknek és az idevágó hatósági rendeleteknek ismerete.

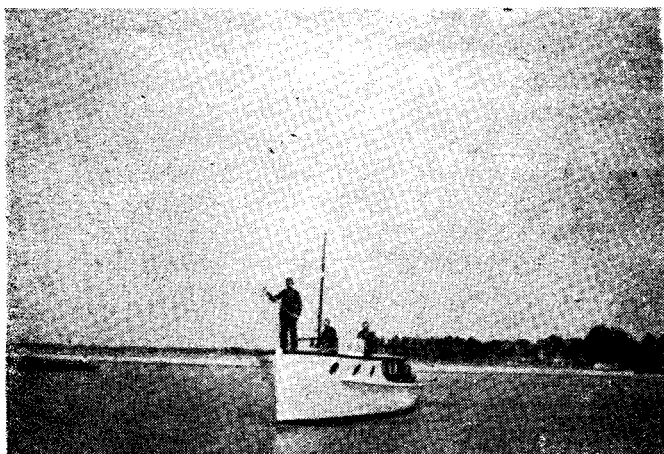
2. Hajóvezetői vizsga:

a) a fennálló hajózási rendszabályok és egyéb idevágó rendeletek és utasítások részletes ismerete (Hajózási és Rendőri Szabályzat, 10.700/M. E. rendelet, továbbá a 310. és 320/M. E. 1928. rendeletek),

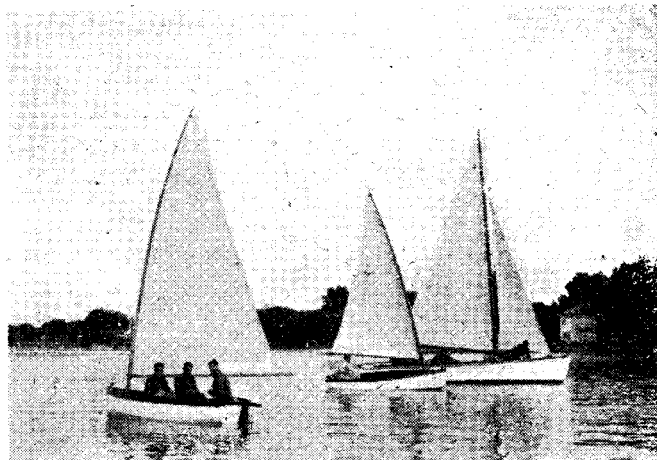
b) a kisgéphajó vezetése és ilyen kisgéphajókkal hajózásnál előforduló műveletekben kellő jártasság.

c) kisgéphajóknak — a biztonság érdekében szükséges felszereléseinek — részletes ismerete,

d) a Balaton hajózási és mederviszonyainak általános ismerete.

Kis géphajó vezetésének gyakorlása.

Ismerkedés a vitorlásokkal.

Indul az első járőr.

A vizgán valamennyi hallgató megfelelt és a felmutatott eredménnyel a vizsgázó bizottság a legteljesebb mértékben meg volt elégedve, sőt csodálkozását fejezte ki afelett, hogy két hónap alatt ilyen eredményt tudtak felmutatni a hallgatók.

A vizsga utáni napon elindult az első vízijárőr, a m. kir. csendőrségnek legújabb szerve, amely oly sok és oly szép feladat megoldására hivatott és amely azóta — amint fentebb mondtam — már beigazolta szükségességét és képzettségének, rátermettségének magas fokát.

Kísérje működését a szerencse!

Portyázás.

A munkácsi vásáron.

Írta: ROVÁS ROVÓ.

*Hej, vásárkor vásárkor:
Sok zsidó lesz ott akkor!*

(Honfi Keresztesi Pál,
akiről még szó lesz
egyszer.)

Ha valakinek bekötnék a szemét és jó meleg kánikulai napon megállanának vele a munkácsi piactéren, azután megkérdenék tőle, hogy találja ki, hol van, az a valaki a vásártéren lengő illatokból bizonyossággal megmondaná, hogy zsidók, piszok és legyek lepte zsidóvásáron van. A nyári meleg napok szárnyat adnak az illatoknak, amelyek éppen úgy ráfeküsznek a munkácsi piacra, mint májusban az akácsorok virágillata a nyírségi falukra. Az illatos légben a legyek milliárdjai rajzanak, emberre, élelmiszerre egyaránt rávetik magukat, míg a pöcsikék, bögölyök légiói a szekerekbe fogott ökrökön, teheneken és száználmas gebéken lakomároznak. A vásárteret piszkos, rozoga házak veszik körül, amelyeknek kerítése, kapuja rendesen nincs, vakolatuk lehullt, az ajtók, ablakok festetlenek, az ablaküvegek hasadozottak, szemét, por, piszok borít ezekben a házakban kívül-belül mindent. Sehol egy fa, egy bokor, egy fűszál. Az udvarok nagyobb fele mindenféle limlommal, szeméttel tele. Minden udvaron koszos, mosdatlan, fésületlen, ótvaros zsidógyermek nyüzsögnek, lármáznak, sivalkodnak. Egyik-másik oduban zugiskola működik, ahol tíz-tizenöt maszatos gyermeket tanít egy-

egy görbe zsidó, csak a jó Isten a megmondhatója annak, hogy mire. Az ilyen zugiskolában úgy donganak a bennvalók, mint a rajzani készülő méhek. Ajtó, ablak mindenütt tárva, nyitva, s a legyek egyik házból a másikba rajzanak. Minden házban, minden udvaron nyüzsgés, sürgés-forgás. Sok az elmebajos, a nyomorék. Ne felejtjük el, azoknak a legnagyobb része, akik ezekben a házakban laknak, nem milliomos, de azért senki ne ítéljen a külszínből, van köztük ilyen is szép számmal. Az ilyen gazdagabbak a vásártérre torkolló, szűk utcákra nyíló, sötét, oduszerű boltok tulajdonosai. Ezekben a boltokban azonban egymás hátán tolong a vevő, s Budapesten egyáltalán nem lehet finomabb selymeket vagy szöveteket kapni a legfényesebb boltokban sem, mint ezekben. És nincs az az áru, amit ezekben a sötét odukban meg ne lehetne kapni, csak meg kell az árát adni. Van itt mindenből amennyi kell, de meg kell fizetni érte. Hogy a raktárak, amelyekből a boltokat egyre megtöltik, hol vannak, senki sem tudja a beavatottakon kívül. Ezeknek a szurtos házaknak, utcáknak a lakói mind a piacból élnek, azt is lehetne mondani, hogy a piacon élnek.

Igy nyár elején, dél felé olyan meleg van, hogy a nap is majd le szédül az égről, de a munkácsi zsidó vattával vastagon bélelt kaftánban loholt le és fel a piacon. Szalad egyik szekértől a másikhoz, egyik asszonytól a másikhoz, belenéz minden szekérbe, kosárba, hátikásba, felemeli a tejesevényeket letakaró fehér kendőt, sorra kóstolja a gyümölcsöket, megemel minden pár csirkét, minden hízott libát, minden kacsát. Megtapogatja a kappanok mellén a húst, beleszimatol a földiepres vederbe, belecseppenti az orrát a málnás kosárba. Most van elemében, most él csak igazán. Gyakorlata van, mert Munkácson egy héten háromszor van vásár, tehát vásár minden második nap, a hétfő ezek közül mindig országos vásár. Mikor végigszimatolták a piacot, kisebb-nagyobb csoportokba verődnek és nagy zsidongással, hajbókolással tervet szőnek, hogy mint vegyék ki azt a tizenöt-húsz pengőt a vásárból, amire a következő vásárig megélhetésükhöz szükségük van. Még egyszer: ne felejtjük itt azokról a zsidókról van szó, akik most indulnak, nem azokról, akik már beérkeztek. Akikről szó van, azoknak még nemigen van más vagyonuk, mint egy sereg gyermek.

Ha egy csoport elhatározza, hogy ma a gyümölcs-árusokat fosztják ki, hosszas tanácskozás után megvásárolnak 8—10 hátikas gyümölcsöt. Ezeket elviszik valamelyik házhoz. A gyümölcsöt lehetőleg útközben veszik meg, olyan emberektől, aki még nem volt vele a piacon. Ezután egy-két hátikással odaáll egy pár zsidó a sorba. Jön a másik zsidó és megkéri tőle az — mondjuk — almát kétszer annyiért, mint ami a rendes ára. Míg alkusznak, szidalmaznak egymást, s az a zsidó, aki az almával telt hátikas mellett áll, fennhéjázva megsértődik, hogy a másik sokallja a kétszeres árat, kijelenti, hogy mindjárt jön a konzervgyár ügynöke, az megvesz minden gyümölcsöt, ahogy adják, mert a kormány elrendelte, hogy jó drágán meg kell venni minden gyümölcsöt.

— Menjen csak a fenébe, Mauszkopf úr! Ha nincs pénze, hagyjon nekem békét, ne rontsa az üzletemet. Tudom én, miért kellene magának ez az alma. Maga akarja eladni a konzervgyár ügynökének! Igazam van? — Mauszkopf úr beismeri, hogy igaza van. Fischmann úr pedig veszi a hátikast az almával és azt mondva a sorban álló gazdáknak, hogy ő ráér egy óra múlva is

kihozni, amikor az ügynökök kijönnek, elstátal vele. Közben a hír végigfut a gyümölcspiacon. Más zsidók sorbajárják az árusokat és legalább másfélszeres áron kérik, persze nem adja senki, ha pedig adnák, úgy tesznek, mintha nem hallanák. A vásárlók pedig, akik pár almát, vagy más gyümölcsöt szándékoztak vásárolni, elképedve látják, hogy kétszeresére, háromszorosára tartják a gyümölcsöt a tegnapi árhoz képest. A sok csalódott háziasszony elkeseredve beszél egymásnak az árusok szemtelenségét. Ilyenkor azután a beszélgető csoporthoz odasompolyog egy-egy zsidó és titokzatosan megsúgja, hogy nem tudja ugyan miért, de úgy látszik a gyümölcs ára rohamosan megyen felfelé; mindamellett neki van még olyan elsőrendű gyümölcse, amit a régi áron vásárolt és tud belőle ugyanilyen áron adni, annyit, amennyi csak kell. Tehát csak tessék a nagyságos asszony ide, csak a szomszédba vele menni, mert fél a szegény üldözött zsidó, hogy a parasztok megvernék, amiért ő még tisztességes áron adja a gyümölcsöt. És csakugyan, a jó nagyságák alig ötven-hatvan százalékkal drágábban, mint tegnap volt, almához, szilvához, körtéhez jutnak, vagy éppen ahhoz, amire szükségük van. És mikor hazamennek, elmondják a férjüknek, hogy beszélhet akárki akármit, csak a zsidótól lehet vásárolni, abban van tisztesség, nem úgy, mint azokban a gazemberekben, akik le akarják húzni az emberről a bőrt.

A termelők pedig a piacon, ha valaki rendes áron kér tőlük valamit, nem adják, hanem várják a gyár ügynökét. Mikor azután vége van a vásárnak, hogy 10—15 kilométerre ne kellejen hazavinniök a nehéz hátikas gyümölcsöt, odaadják a zsidóknak, ahogy meg merik kérni, mert ha semmit nem adnának érte, akkor sem vinnék haza, hanem beleborítanak az árokba. — A holnapi napon azután ebből a gyümölcsből fogják a nagyságakat kiszolgáltatni, megint olcsóbban, mint ahogy a termelők adhatják. A nagyságák dicsérik a zsidókat és meg vannak elégedve a vásárral, a zsidók még jobban. A szerencsétlen magyar vagy ruszin paraszt pedig átkozza a sorsát, hogy nincs szerencséje soha, vagy gyümölcs nincs, vagy ára nincs, mikor pedig árába kérik, olyan bolond az ember, hogy nem adja...

Érdemes megnézni, mint alkuszik meg egy kaftányos zsidó egy tyúkra valamelyik ruszin asszonnyal. A zsidó a kezébe veszi a tyúkot, s miután az árát megkérdezte, háttal a bal tenyerébe fekteti úgy, hogy a hüvelykét meg a mutató ujját a hóna alá dugja a tyúknak, s a tyúk melléről a húst a jelzett ujjaival félrehúzza, hogy a tyúknak a pusztá melle csontján megfeszül a bőr. Azután a jobb keze mutató ujjá büttykével megkopogtatja a tyúk mellét, mint ahogy a cserépedényeket szokták megkopogtatni, hogy vajjon nem hasadt-e. A tyúk mellecsontja kopog, mint a csizmaszár, s a zsidó, mintha valami nagy turpiságon érte volna rajta az asszonyt, gúnyosan kérdezi tőle:

— Hallja hogy kopog, mint a fa. Ezért kér maga öt pengőt, mikor egy csepp hús sincs rajta! — Ezután körülbelül egy félórán át sértegetik és szidalmaznak egymást. A zsidó szemére veti az asszonynak, hogy be akarta csapni, nem szégyelli magát, térden csúszkál a templom előtt, de tyúkjának nem ad enni, s a becsületes embernek a nyakába akarja sózni. A ruszinné pedig valahogy ilyenformán felel neki vissza:

— Jó volna ugyi, potya tyúkhússal megtönni a béledet, egye ki a fene belőled! Van pofád egy ilyen tyúkért 2 pengőt ígérni, hogy a nehéznayavalya járjon át a fejed büttyjától a kis lábujjodig! Azt hitted olyan

buta vagyok, hogy be tudsz csapni! A kutyák morogjanak el azzal, ami miatt Záli előtt becsületed van! Stb. — Egy félórai enyelgés után azután a tyúk a zsidó lesz 2 pengő ötvenért, s elválnak egymástól a legbarát-ságosabban.

A munkácsi piacon alku nélkül senki se nem ad, se nem vesz. Az alkuhoz hozzátartozik az is, hogy a két érdekelt fél egymást szitkokkal árasztja el. Mikor a Munkácsra helyezett tisztviselők nejei először voltak a piacon, többen sírva mentek haza. Ma már tudnak alkudni. Volt köztük, aki megadta egyszerre amit kértek, csak hogy a nem közönséges alkut elkerülje. A ruszin asszony nevetve kérdezte:

— Pányika! (Űrnő!) Te nem látod, hogy ez a tyúk nem ér csak 3 pengőt! Miért adsz te érte hatot?

— Mert te annyit kértél, jó zsenai!

— Az csak azért volt, hogy az alkunál lehessen belőle engedni. Látom jó asszony vagy te, Pányika, de nagyon tudatlan! — S a fele árat visszaadta a meg-rökönnyödött „Pányikának“, megmondva neki, hogy ő nem olyan asszony, hogy becsapjon valakit, aki olyan buta, hogy alkudni sem tud...

Úgy tíz óra tájban két kaftános lohol, lobogó pájesszel az egyik átjáró udvaron át a piacra, mint sorsdöntő csaták előtt a kengyelfutók rohantak régen, — ha ugyan igaz volt — s hirdették a választott nép fiainak, hogy két nyírségi ember egy teherautó görög-dinnyével igyekszik a piacra. Akik még nincsenek semmiféle üzletbe beszállva, összeröffennek, mint az ugaron a nyáj, amikor egy véletlenül otfelejtett cső tengerit talál. Harminc-egyen zsidó beszél egyszerre, mint Bálintnapkor a verebek, kezeikkel handabandáznak, a szájuk habzik és a nyál freckel a szájukból beszéd közben.

— Wassermelón! — ismétlik annyiszor, hogy szinte azt hiszi az ember, hogy minden zsidó, aki a csődületben ott őrzöng, állandóan csak ezt a szót ismétli. Körülöttük minden forgalom eláll, s a jobb öltözetű nők sietve térnek be a mellékutcákba, kézenfogva vezetve gyermekeiket, mert semmi jót nem néznek ki a zsírtól és kosztól fényes kaftánokban, bolhamocsoktól pettyes keménygallérokban és manzsettákban hadonászó, bársonykalapos, pájeszes zsidókból, akikről el nem tudják képzelni, mi a jó Isten csudájától vadulhattak meg ennyire. Akik azonban már egy kicsit jobban tudják a dürgést, azok előtt nem titok, hogy arról van itt szó, hogy feltétlenül meg kell venni az egész dinnyét egyben, mielőtt a „Gaj“ egyet is eladna belőle valakinek, s most vetik fel: ki mennyivel tud beszállni az üzletbe. Két elszánt galiciánert megbíznak az alku lebonyolításával.

Közben az idő egyre melegszik, s hatványozott bűzfelhő leng a piac felé, pöcsikek és legyek milliárdjai donganak a levegőben, s a teherautó befordul a piacra, amit a zsidók úgy vesznek körül, mint a csürhész disznók a vályut: közel sem engedve az autóhoz senkit. Egymás hegyén-hátán másznak fel és emelgetik a dinnyét. A dinnyés és a soffőr valahová Kisvárda környékére való, ahol ugyan van zsidó dögivel, alkudni is tudnak, de mi az ehhez képest!

— Ügyeljen már, az Isten áldja meg! — mondja a soffőrnek a gazda. — Szinte fél az ember ezektől a vad pofáktól. — A soffőr előveszi az autó felszereléséhez tartozó vasrudat, a dinnyék tetejére áll, s tisztességre inti a kiváló üzleti érzékkel megáldott úriemberket, ilyenformán:

— Coki, hé! Teszed le azt a dinnyét, a zabolás mi-voltját annak a csatkos pofátoknak! Megzúdítalak ezzel a vasrúddal úgy, hogy Ábrahámnál vacsorálsz! Még mondott más egyebet is, de hát arról, amiket mondott, még ha hízelkedne is az ember, akkor se lehetne azt mondani, hogy nem káromkodás volt, már pedig ma nagyon sok plakát van kiragasztva a káromkodás ellen, s nem akarom, hogy az, aki a szek szép plakátot megrendelte, ha véletlenül elolvassa ezt az írást, meggyanusítsa a plakátok tervezőjét, hogy ingyen vette fel a pénzt. De nem sokra ment volna a soffőr akármilyen szidalmazással sem, ha nem csapott volna a vasrúddal arrafelé, ahol a dinnyét nagyon emelgették.

A dinnyés leszállt az autóról, s kibújt a zsidók közül, az alkuval megbízott két zsidó pedig mindenütt a nyomában. Egy asszony megkérdezte:

— Hogy adja a dinnyét?

— Kilója tíz fillér!

— Legyen szíves, vegyen le nekem egy szép nagyot! — kérte az asszony a dinnyést, mert a gyermekeinek és a férjének akart a dinnyével kedveskedni.

— Mennyi dinnye van az autón? — kérdezte a két zsidó a dinnyéstől és elállták az útját, hogy ne is láthassa többé az asszonyt.

— Negyven mázsa! — volt a válasz.

— Megvettem! Megvettem az egészet! Ide a kezét, csapjak fel! — zajongtak a zsidók.

— Menjetek a fenébe! — mondta nekik a dinnyés, aki látta, hogy a rengeteg nép, akik nem tudnak a zsidóktól közelférni, mind dinnyét akar vásárolni. — A zsidók tovább tüzeltek:

— Idehallgasson ember! Ne legyen saját magának és a pénzének ellensége! Megvesszük az egészet 15 fillérjével! Csapjon ide! — A dinnyés habozott, majd úgy döntött, hogy nem adja a zsidóknak. Utoljára is vagy nyilas az ember, vagy nem nyilas, ő pedig valami ilyesfélének érezte magát. Visszament hát az autóra és elővette a nagy kést, hogy lékeli a dinnyét a vevőknek. De a zsidóktól senki sem félközhetett az autóhoz közel. A soffőr hiába döfött hol erre, hol arra a vasrúddal, a tincses fejek a másik oldalon felemelkedtek és alkudtak, mint akik biztosak a maguk dolgában. Végre a dinnyés látva, hogy a zsidók már többet ígérnek, mint amennyit ő kérni is merészelt, elunva a dolgot, szólt:

— Na, jó! Hát egyen meg a fene benneteket, oda-adom kilóját 20 fillérjével! Most azután pénzt ide, vagy a baltát veszem elő! — Eire két zsidó felugrott az autóra, hogy szedi le a dinnyét és már lékelik is a várakozóknak. A soffőr a vasrúddal ledöfölte őket.

— Addig a kezeteiket nem tehetitek rá, amíg az ára a zsebemben nincs! A nehézséges nyavalya álljon belétek! Ha pedig nincs pénzetek, akkor menjetek... — és a dinnyés megmondta, hogy hova, de én nem fogom megmondani.

Csakugyan nem volt elég pénze a „Gesellschaft“-nak, mert most már egy, eddig a körön kívül lézengő kaftánost vették körül, örült hadonászással és lármával, amelyik kaftános úgy tett, mintha őt a dolog dehogya is érdekelné. Pedig tudta, hogy az egész társaság a felét se tudja összehozni annak, hogy a dinnyét megvehessék, így eljön az ő ideje is, mert ő is ki akarja venni a kis részét a „Gseft“-ből. Hogy a körülötte rajzó zsidókkal hogy egyezett meg, azt csak ők tudták, de meg kellett hogy egyezzenek, mert benyult a koszos kaftánja zsebébe és kiolvasott a zsidóknak nyolc darab százpengőt, amit átadtak a dinnyésnek. Azután az

autóval a hidmázsára álltak. Ahogy az első dinnyét levették, már ott volt egy kétes mázsa és mérték is a népnek, — kilóját 30 fillérjével.

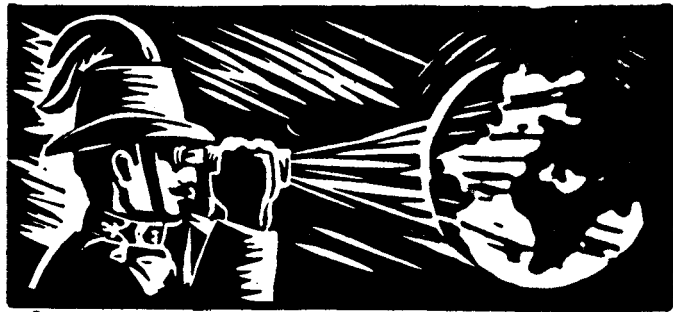
Még az autó visszamázsálásánál lett volna egy kis baj, mert a dinnye valamivel több volt mint negyven mázsa, de a dinnyés hiába beszélt, a zsidók úgy tettek, mintha nem is hallották volna. A mázsás követelte a mázsapénzt. A zsidók egyhangúlag állították, hogy a dinnyés tartozik fizetni, az pedig azt, hogy a zsidók. Végre a mázsás rendőrt hívott, s a dinnyésnek ki kellett a mázsapénzt fizetni. Ezért a zsidók minden fajtáját szidalmazva szálltak fel a soffőrrel az autóra, a soffőr pedig nekifaroltatta az autót a lerakott dinnye körül nyüzsgő zsidóknak, s azon a címen, hogy indít, kárörvendve fuvatta rájuk a bűdös benzinfüstöt, míg végre a zsidók átkozódásaitól és szidalmaitól elárasztva kirobogtak a piacról.

Alig pár óra alatt a dinnye elkelt az utolsóig. Az asszonyok boldogan vitték hazafelé, csak drágállották. A piacon nyüzsgő alkalmi trógerék szolgálatkészzen vették el a „Panyikák“-tól a dinnyéket s vitték előttük. Előttük, mert Munkácson igen vékony a trógerék becsülete és nem ok nélkül, mert ha maguk után vitetnék a csomagjaikat a csomagtulajdonosok, a trógernek alkalma lenne valamelyik piszkos ház még piszkosabb udvarán eltűnni.

Munkácsnak állítólag 28.000 lakosa és 32 zsinagógája van. Majdnem minden üzlet a zsidóké, de mégis sok-sokezer zsidó van, akinek se foglalkozása, se ipara, se mestersége, se pénze nincs. Ezek a piacot lepik el és a piacnak kell őket is, a családjaikat is eltartani. És ki is tudja sajtolni a piactól, hogy nem is dolgoznak, mégis megváln minden péntek este a kövér liba, fehér kalács és kóser bor. Senki fel nem foghatná, hogy miből, ha nem ismeri a leírtakhoz hasonló üzleteiket. A végén aztán egymást szidalmazva, nem ritkán egymást ütlegelve elszámolnak, de ami kell, azt így-vagy úgy megkeresik. Mint ahogy a dinnyevásárnál kivettek 2 óra alatt 800 pengőt a fogyasztó közönség zsebéből...

Megkönnyítette a zsidóságnak Magyarországon való érvényesülését az a tény, hogy az ország gazdasági élete évszázadokon át egyedül a mezőgazdaságra volt alapozva s amikor a kapitalizmus első lendülete megindította a gazdasági élet egyéb ágainak rohamos kifejlődését, a gazdasági érzék és gyakorlat híján való magyar lakosság helyett a frissen felszabadult zsidóság vette kezébe az új gazdasági ágak megszervezését, egyben kihasználását.

A gazdasági téren elért eredmények általános jólétet biztosítottak a zsidóság számára, a jólét viszont módot és lehetőséget adott nekik arra, hogy a szellemi és kulturális téren is mind nagyobb befolyást biztosítsanak maguknak. S az új század elejére Magyarországon a zsidóságnak oly mértékű gazdasági és szellemi térfoglalása alakult ki, aminő Európa egyetlen más országában sem volt. Így irányadó tevékenységet fejtettek ki a bank- és hitelügy, a nagyipari termelés, valamint a kereskedelem terén. Sajtójukon keresztül irányították a közvéleményt, kezükben volt a könyvkiadás, a kritika és e két tevékenységen keresztül az egész irodalom.

PORTYÁZÁS

Nem veszem ki a lakást, mert munkaképtelen öregember a házmester, tengődik a feleségével együtt s én nem tudnám ezt nézni anélkül, hogy valamivel segítsen őket. Inkább lemondok a jó lakásról, én jóember vagyok, nem tudom nézni mások küszködését.

Ezt is villamoson mondotta egyik ember a másiknak, mint annyi mindent, amiből megismerheted embertársaidat. Egy-egy ilyen odadobott mondat jellemző és akad ilyen mondat bőven. Az emberek locsognak, kitegetik a meztelen életüket vadidegenek előtt s aki kinyitja a fülét és az értelmét, sokszor keserű szájjal várja a legközelebbi átszállót.

Ez hát a jóember? Annyira jó, hogy közelébe sem bír menni mások gondjának. Az ilyen ember jósága abban nyilvánul, hogy fülét süketé, szemét vakká teszi, mert ugyebár, nem-látni és nem-hallani, — ez minden emberi jóság csúcspontja.

Ha igazán jóember lenne, ez a villamoson fecsegő fekete csontkeretes, anyagi gondoktól láthatóan meggyötört ember, akkor azt mondotta volna, hogy kiveszi a lakást annál inkább, mert van ott egy öreg házaspár, valami csak akad mindig a háztartásban, ami nemcsak nélkülözhető, hanem egyenesen szemétké, kárba megy, ha hirtelenében nincs, akinek oda lehetne adni. Akármennyire ki van szabva mostanában a kenyérporció és más földi jó, nagyobb háztartásban mindig csurran-csöppen valami fölösleges.

A beszélgetésből különben kiugrott ez is. Nem ettől fél a csontkeretes, hanem maga az a tény vette el a kedvét a lakástól, hogy állandóan olyan emberek közelében kell élnie, akiknek a sora szűkösen megy. Ez őt állandóan lehangolná, kedvetlenné tenné, egyáltalában megzavarná az egész hangulatát, mert ő már ilyen nagyon puhaszívű, nagyon jóember.

Ez a negatív jóság. Ha valaki folyóba esik, elszaladok onnan, mert nem tudom nézni, ha valaki vízbefül. Hogy ki is lehetne onnan húzni, az nem jut eszembe. Ha valakinek gondterhelt az arca, kerülöm, mert nem tudom nézni mások szomorúságát. Hogy segíteni, vagy legalább enyhíteni, de legalábbis egy-egy jószóval simítani tudnék a szomorúságon, ez sem jut eszembe. Egyáltalában messziről kerülök mindent, amiben s ahol bajt, gondokat szimatolok, mert az én anyagi, jóságos, szelid szívem megszakad, ha ilyet lát.

Ez nem jóság, hanem önzés. Az önzés emberi vonás, voltaképpen nélkülözhetetlen az élet küzdelmeiben s egészen egyéni felfogás dolga, hol a megengedhető, tisztességes határa ennek az önvédelmi eszköznek. Elismerjük az önzést az önvédelem határáig, sőt még azon túl is tudomásul vesszük: csinálja a dolgait mindenki a maga lelke és izlése szerint, de azt már ne mondja senki, hogy a jószíve hajszoja bele az — önzésbe.

Ezt nevezi a biblia farizeusságnak s ez az, amit minden rendes ember mély meggyőződéssel utál. Ha önzés, legyen önzés, de ne csempéssük rá a jóság ruháját. Ha jók vagyunk, legyünk jók, annak minden terhével együtt s ha önzők vagyunk, legyünk őszintén önzők annak minden következményével együtt. A kettőből együtt olyan ital keveredik, amitől szelidebb ember émelyeg, vérmesebb embernek pedig kinyílik a bicska a zsebében.

Kint van a férjed, vagy a fiad, talán mindkettő — esetleg három — a harctéren s miközben alkonyattájt, napirobotod után elmerengsz, merre lehetnek szeretteid, cseng a telefon és egy idegen hang közli veled, hogy a férjed elesett, egyik fiadnak lábát, másiknak karját tépte a gránát. Közli ezenfelül azt is, hogy odakint már minden elveszett, ezredeinket elfogták, szétverték, most már ne várj jót a holnaptól.

Mindebből pedig szó sem igaz. A férj él, a fiúk is élnek, egészségesek, ezredeink üldözik a szétvert ellenséges sereget, ez a valóság. A névtelen telefonáló azonban tudja, hogy hosszú, gyötrelmes hetek mulnak, amíg számodra megint hihető lesz ez a jobb valóság, mert a táboriposta lassan jár a nagy távolságokba s ha meg is kapod a jó híreket, már nem hiszel nekik egészen. A névtelen telefonáló hangja elmoshatatlanul a füledben cseng, lelked megriadt, ellenállóképességed még akkor is csökkent, ha végül elhiszed, hogy hazudott.

Ez a célja ezeknek a telefonálásoknak. Csökkenteni a lélek ellenálló erejét. Megriasztani és megfélemlíteni az amúgyis aggódó embereket. Rágni a hitüket és az idegeiket. Lehangolni és megzavarni a reményt.

Ez is egyik, nem éppen a legnemesebb eszköze az ellenséges propagandának. Hogy mennyire aljas, azt mindenki érzi. De nem elég ezt érezni, hanem tenni is kell ellene, de hogyan?

Hogyan? Nagyon egyszerű. Vegyük még komolyabban ezt a dolgot. Figyeljük és figyeltessük azokat, akikről nemcsak feltételezhető, hanem bizonyos, hogy az ellenségeink közé tartoznak. Ezt úgy kell érteni, hogy mindenki ellenségünk, aki nem kifejezetten és teljes meggyőződéssel a nemzet ügyének a barátja. Vagy talán nem ellenség az, aki idegen seregek győzelmét kívánja, propagálja, hangulatilag támogatja akkor, amikor testvéreink géppuskatűzben rohamoznak odakint?

Mi magyarok, túlságosan türelmesek vagyunk ezen a téren. Hajlandók vagyunk mások nézeteit még akkor is eltűrni, ha ezek már messze túljárnak a „nézet“ határán. Elnézőek vagyunk a fecsegésekkel szemben, nem vesszük azokat elég komolyan. Elengedünk a fülünk mellett olyan megjegyzéseket, állításokat, kívánságokat, amelyekre a törvény súlyos büntetést szab, de mit ér vele a törvény, ha írott szó marad?

A vendéglősök udvarias sorokat függesztettek a falra, kérve a morózus vendégeket, hogy ne türelmetlenkedjenek, ne követelődzenek s a felhívás a végén költői lendülettel megállapítja, hogy a fegyelmezettségünk elvezet a győzelemhez.

A győzelemhez katonánk hősiessége vezet. Nekünk itthon csak annyi a munkánk, hogy biztosítsuk számukra a győzelem hátterét: a rendet s termelést. Hangsúlyozzuk, hogy ez csak háttér, ez nem győzelemre vezető csata.

Megértjük, ha a vendéglős az üzemét fenntartó vendéget ilyen nyájas és költői módon kéri arra, ami min-

den magyarnak kutyakötelessége itthon, ha már nem fegyverrel harcol kint a csatatereken. A vendéglősnek létfenntartási érdeke a nyájas hang, pedig a morózus vendégek mást érdemelnének. Hogy vannak ilyenek, azt maga a felhívás ténye mutatja.

Pedig ne legyenek. S ha mégis lesznek, fel kell ajánlani nekik, hogy kicsit menjenek ki a harctérre. Gyóni szerint:

— Csak egy éjszakára!

A pihenőszobák

kérdése nehéz, régi gond, jól ismerjük valamennyien. Megoldása nem egyszerű és nemcsak anyagiakon múlik. Különösen nehéz helyzetben vannak a pihenőtartás lehetőségei tekintetében a hegyvidéki bajtársaink, akik mostoha terep- és időjárás viszonyok között és gyakran oly területeken végzik nehéz szolgálatukat, ahol fedett hely alig van és ha van is, abban jobb nem lefeküdni...

Az a gondoskodás, amiben a hegyvidéki bajtársaink részesültek akkor, amidőn a belügyminiszter úr tömegjárándóságait felemelte, most újabb szándékban is megnyilvánul. Úgy értesültünk, hogy a miniszterelnök úr által bejelentett erdélyi beruházási program keretében, a belügyminisztérium csendőrségi szolgálati (VI. b.) osztálya javaslata alapján Erdélyben a hegyvidéki őrsők őrzárataiban csendőrpihenőházak építését vették terbe. A régi, nehéz kérdés megoldása felé tett ezt az első lépést rendkívül nagy örömmel vettük tudomásul és adjuk tudtul bajtársainknak, akik valamennyien tudják, hogy mit jelent jól pihenni...

A mai viszonyok között nem tudható, hogy mikor lehet a beruházási program megvalósítását megkezdeni, de nem kétséges, hogy az ahhoz fűződő rendkívül fontos érdekek azt siettetni fogják. Tehát azt, hogy a csendőr pihenő házak építésére mikor kerül sor, szintén nem tudhatjuk. Addig is azonban, csendőrhozzászólásokat szeretnénk hallani arra: milyen legyen egy-egy pihenőház. A mérnökemberek, építészek tudásában nem kételkedünk, a házacska megépítése nem is lehet gond előttük, nyugodtan rájuk bízhatnánk, mi azonban mégis megkérdezzük a bajtársainkat, hogy a kivitelezésre hivatottak elé juttassuk a csendőrségi szempontokat is.

Ezért pályázatot hirdetünk egy csendőrpihenőház tervezésére és költségvetésének összeállítására. A következőket kell figyelembe venni: 1. A ház fából legyen, 2. két ágygal és a legszükségesebb berendezéssel (amiket a kincstár ad) ellátva, 3. telekár a költségvetésben nem jön figyelembe. Azt, hogy a ház alapja, beosztása, padlásképzése, kerítése, a hó-, szél-, eső- és betörés (támadás) elleni védelme, elsősegélykészlettel és őrzárátélelemmel ellátása, stb., stb. milyen legyen, a pályázó képzelőtehetségére, elgondolására bízunk. Hosszadalmas leírásokat mellőzzünk. Világos rajz többet mond. A költségvetést külön íven tárgyaljuk. Testületen kívül állók segítségét ne vegyük igénybe, főleg pedig ne forduljunk szakemberekhez, mert ezt a kérdést magunk is meg tudjuk oldani. A pályázaton mindenki résztvehet. A dolgozatokat július 31-ig kell hozzánk beküldeni, akár aláírva, akár jeligével. Utóbbi esetben a jeligés munka szerzője a nevét, stb. külön borítékban írja meg. A legjobb megoldásokat jutalmazzuk.

Az erdei harc.

A most folyó háborúban, különösen az orosz hadszíntéren sok a hadműveleti területen az erdő. Ennek sajátosságai folytán itt különleges harcmód kellett, mert a bolsevisták előszeretettel választották visszavonulásuk közben „felvételi állásnak“ az erdőt.

Az erdő, mint a hadműveleteket befolyásoló tényező két alakban jelentkezhet. Vagy széles, nagy kiterjedésű, mely esetben legcélszerűbb kikerülni, hiszen a támadás túlhaladtával úgyis, magától elesik. A kisebb kiterjedésű erdőket merész támadással azonban birtokba kell venni. Hogy mégsem hanyagoltak el egyes, széles, nagy erdőket, annak az oka, hogy a bennük rejtőzködő és felderített ellenség nagy száma miatt nem lehetett azt a hátban hagyni, mert az utánszállítási vonalakat veszélyeztették volna. Számolni kellett azzal is, hogy az érintetlenül hagyott ellenség később zavarhatja a hadműveleteket.

Egyik régi határőr-granicsár közmondása szerint:

„Az az úr, aki magasabban van,
Éjszaka sötét van,
Az erdőben rablók tanyáznak...“

A fiatal határőröknek adott képletes értelmű katonabölcsesség *elvben* még ma is érvényben van. Törekedni kell a magaslatok birtokbavételére, éjszaka alkalmatlan a nagyobb szabású hadműveletekre, az erdőket pedig kerülni kell lehetőleg. Igaz, hogy nem éppen a „rablók“ miatt, hanem az itt lefolytatott harc nehézségei miatt. Az erdő a támadónak és védőnek egyaránt nagy nehézségeket támaszt. Csupa bizonytalanság, félreértés, meglepetés!

Az egységek az erdőben hamar széjjelszóródnak, igen nehéz a vezetés. Az erdei félhomályban minden gyanús, elég egyetlen ágrezzenés, hogy az óvatosan előnyomuló csapat megálljon, igen lassú lesz a menetütem is. Mindent csak homályosan, körvonalakban látni, a zaj, beszéd, zörgés, már messziről árurol lehet.

Az aljásodás igen zavarja a menetet, a fák határt szabnak a tüzérvények alkalmazásának is. A tüzérség és fogatolt vonatok mozgatása megbízhatatlan. A tüzérség nyújtotta tűztámogatás kétes értékű. A rossz megfigyelési viszonyok miatt könnyen veszteség érheti a saját csapatot is. A repülő nem tudja megállapítani a saját küzdők első vonalát. Az összeköttetés is nehéz, a járatlan ősvadonban igen körülményes a tájékozódás, még a gyakorlott térképolvató is hamar eltévedhet. Ilyenkor azonnal meg kell állni, csak a kétséget kizáró módon végrehajtott tájékozódás után lehet tovább menni. Gyakran bizony csak „érzés“ szerinti a menet...

Váratlan találkozások esetén rendszerint az kerül már kezdetben fölénybe, aki hamarabb indítja meg a *rohamot!* Ilyenkor nem lehet tétovázni, erélyes „hajrá!“ és neki az ellenségnek! Nincs idő körülményeskedésre, nem lehet tüztervet készíteni és hosszadalmasan parancsolgatni, minden percnyi késedelem az ellenség javára szolgál. A villámgyorsan felocsudó, harsány üvöltéssel támadó lesz rendszerint a győztes!

Az erdőnek nem szabad *elhamarkodottan* neki-menni. Az erdőbe való belépés előtt ki kell egészíteni a felderítést. A csapatok elé küldött sűrű járőrlánc a felderítésen kívül a közelbiztosítást is szolgálja. Ha az ellenséges ellenállás már az erdőszegélyen mutatkozik, akkor az erdőbe való belépés előtt a tüzérség kezdi a harcot. Az erdőszegélyre adott bénító tűz rendszerint

Felderítés a csapatok előtt.

egy-kettőre beljebb zavarja a védekezőket. Az ellenséges tüzérvények leküzdése a tüzérség legfontosabb feladata. Ilyenkor — vakításra — esetleg *ködlövet* is alkalmaznak.

A gyalogság támadása terepszakasról-terepszakasra történik. Egy-egy erdőátvágás, nagyobb, világosan felismerhető tisztás vagy harántirányú árok, esetleg magaslat az egyes támadási cél. Ha zavartalan az előnyomulás: akkor is meg kell minden terepszakasznál állni, hogy a csapatot rendezni, a kötelékeket „összefogni“ lehessen. Ezt az időt használja fel az irányvezető tiszt is az újabb tájékozódásra.

A szárnyakon célszerű a tartalékokat lépcsőzve előrevonni. Ha ellenséges ellenállás mutatkoznék, akkor a tartalék *parancs bevárása nélkül* bekanyarodik az oldalba és a hátba.

Az erdei támadás nem más, mint haláltmegvető *közelharc*. Rövid, erélyes tüzcspás, kézigránát dobás, aztán roham! Célozgatni nem igen lehet, a küzdelmet rendszerint a szuronyok döntik el!...

A támadás térnyerésével a tüzérséget is előbbre kell vonni. Erre a célra inkább csak az erdei utak, átvágások jönnek tekintetbe. A tüzérség zöme az erdő *kívül* visszamarad és az erdő *mögötti* terepet lövi. Ennek az a célja, hogy a várható ellenséges tartalékok ne tudjanak beleavatkozni a harcba, illetve a gyülekező ellenséget megzavarják. Az erdő túlsó szegélyére adott bénító tűz feladata az elreteszelés. Ne jöhessen újabb ellenség az erdőbe, de aki bent van, az se menekülhesen meg. *Magyarán:* se be, se ki!...

Az ügyesen védekező ellenség — jó terepkihasználással — még jelentékeny túlerőt is feltartóztathat. Ügyesen irányított rajtaütésekkel, meglepetésekkel, csapdákkal az ellenség zavarát vakrémületté is lehet fokozni! Minden percben tüzelni, jobbról-balról, előlről-hátulról szüntelenül piszkálni valakit: még a legedzettebb idegzetű támadónak is elég!

A főellenállási vonalat rendszerint az erdő belsejében kell keresni. Ez rendszerint törtvonalú, rejtett állások sorozata. A tisztások, átvágások, erdei utak valószínű csapdák! Ezeket az ellenség mindig tüzzel pásztázza, hogy a kényelmes előnyomulást keresőt ezekben a sikátorokban, vagy zsákutcákban megsemmisítse.

Az erdő különösen alkalmas a védő részéről előkészített műszaki zárásra: az aknaharcra! A műszaki

Gránátvető tüzelőállásban.

akadályok és zárások minden fajtáját lehet alkalmazni, hogy a tisztán hagyott helyek segítségével ismét csak csapatdába csalják a gyanútlanul előrejövőt.

Kedvelt védekező forma a gyors, meglepetésszerű visszavonulás. Ha a támadó elbizakodottan tör előre, rendszerint egyik közbenső állással találja magát szembe, mely tűzrajtaütéssel érzékeny veszteségeket okozhat neki. Egyes védekező csapatok *egy rántással* visszaugorhatnak az erdőből, ilyenkor a védő tüzerése az erdőre csak vaktában is leadott tűzcsapásokkal megsemmisítheti a támadókat. Éppen ezért törekedni kell arra, hogy az erdőben való előnyomulást lehetőleg az oldalakban is biztosítsuk. Legfontosabb elv azonban a régi granicsárok közmondása szerint: „az erdőben rablók tanyáznak!”... tehát mihamarább *ki az erdőből!*

Még télen is alig tud valamit felfedezni a repülő az erdőben előnyomuló csapatokból, nyáron pedig a dús lombkorona jótékonyan betakar mindenkit: támadót, védőt egyaránt. Bombázni tehát csak olyan erdőt lehet, melyben egészen bizonyosan nem tartózkodnak saját csapatok, mert ellenkező esetben több lehet a kár, mint a haszon.

Páncéljárműveknek igen nehéz az erdei terep. Mérész harcokocsik mégis előretörhetnek, ilyenkor különösen jó szolgálatot tesznek a mögéjük rejtőző gyalogságnak, akik egyszersmind fedezést is találnak a páncéljárművek mögött. Páncélgépkocsik az erdei megkerülésre valók.

Páncéltörő fegyvereket, de általában minden tüzgépet alkalmazhatunk ugyan az erdőben, de jórészt az utak mentén használjuk fel őket, hiszen innen várható az ellenség részéről is a páncélos támadás.

Az erdei harc végrehajtására legalkalmasabb fegyverek a *szurony* és a *kézigránát*. Ezt a kettőt kell kiégszíteni lendületes, rámenős támadó szellemmel és akkor nem lesz bevehetetlen az erdő! Ha ott még *oily* veszedelmes „rablók” is vannak.

Az erdei harcról igen érdekesen számol be egyik német haditudósító, akinek írását az alábbiakban ismertetjük:

„Az ellenség az éjszaka sötétjét felhasználta: hajnalra hült helyük volt! Néhány halálraszánt, kisebb csoportja maradt csak vissza, azok egész éjjel olyan veszett lövöldözést csaptak, mintha még erősítés

érkezett volna. Hajnalra lassan elhallgattak és a kora reggeli ködben megindult támadásunk üres állásokat talált.

Utánuk!

Egy-kettőre eltűnik az ólmos fáradtság a lábakból, megint messzenézőek a szemek, harcraszántan villognak a szuronyok. A felderítők már gépkocsikon rohannak, fűrgén húznak el a gyalogsági oszlopok mellett a harcokocsik. Oldalt egy üteg vonul állásba a tarlón, a magasban felderítő repülők szállnak, a tiszték a térképekbe mélyednek, a géppisztolyokhoz új lőszeret osztanak ki... az üldözés megindult!

A távolból mindjobban erősödő harcizaj, de a hegyoldal eltakar mindent a csapat elől. Szélvészsebesen rohan vissza, egyik hívívó motorkerékpáros: jelentést hoz az előcsapatok parancsnokától!

„...Erős ellenséges ellenállás az erdőszegélyen”... de most már szabadszeggel is lehet látni, hogy a pár kilométerre húzó erdő szegélyéről apró fehér felhők lobbannak fel, géppuskával lönek onnan! A csapat elrejtőzik a hegyoldalban, kavargó port vág az egyik gépkocsizó üteg, amint befordul az útról a terepre. Rövid vezényszavak és már hat löveg, aztán újabb hat: gyors-tűzzel lövi az erdőszegélyt! Fehér-rakéta villan fel elől: ott van a saját csapatok első vonala!

Széles arcvonalba fejlődik a gyalogság, úgy indul a támadás. Az erdőszegély védelmezői egy-kettőre beljebb húzódnak az erdőbe, biztonságosabb helyre! Innen, az erdőszegélyről már sokkal lassúbb az előnyomulás.

Innen is, onnan is halk parancsszavak hallatszanak: igen nehéz a csapatot együtt tartani. Most meg kell állni, a középső rész olyan bozótos, csaltos részbe ért, hogy lemaradt. Különben is itt van már térkép szerint az első erdőátvágás, biztos eligazodási-vonal ez a homályos, bizonytalan erdőszegélyben. Beér a középső rész, alig lehet tájékozódni az öles törzsek között, az ég is csak néha villan ki a fák koronái közül...

Mintha a földből nőttek volna: az egyik tisztáson futó alakok tűnnek fel, csak idegen ruhájuk mutatja pillanatra, hogy ellenséges katonák. A hozzájuk legközelebb állók habozás nélkül rontanak rájuk. Sokat lövöldözni nem lehet, — erélyes tűzcsapás, aztán közelharc! Dolgoznak a szuronyok, az egyik fa mögül felcattan a géppisztoly jellegzetes hangja, aztán fergete-

Harcokcsi mögött rejtőző gyalogság erdei harcban.

ges ordítás és aki nem hever vérében, az ijedten emeli karját az ég felé...

Rövid rendeződés és már folytatódik tovább a menet. Az erdőátvágásoknál tüzelőállásba megy a páncéltörő ágyú: ez biztosítja az itteni áthaladást. A szelebbebb erdei úton harckocsik mögött vonul a csapat, de megy mindenütt, megállás és hosszadalmas várakozás nélkül, mindenki előre. A csapat előtt a járőrök minden bokrot átkutatnak, minden bokor mögül a halál leselkedhet!

A csapat előtt a járőrök mindent átkutatnak...

...Csaknem ráfutott az él egyik jól rejtőzködő géppuskára, de a frissen tört gally elárulta, hogy mögötte van valami! A következő pillanatban már kattog is az ellenséges géppuska, a fák mögött keres mindenki fedezéket. Az oldalt menetelő tartalék már parancsnélkül bekanyarodott! Most hatalmas dörrenés: repülnek a kézigránátok a géppuskára, úgy hallgat el, mintha elvágták volna...

Rövid rendeződés, a tüzérség egy része előrehajt az erdei úton. Az erdőn innen maradt tüzérség szaporán lövi az erdőből kivezető utakat, sehol sem tud megkapaszkodni, összegyülekezni az ellenség, új erősítései is hiába közelednek!

Az utászokat hívják most az egyik erdei útra: gyanús földtúrárok friss nyoma: akna-zárt készített az ellenség, azt kell felszedni. De gyorsan ezt is, igyekezni kell ki az erdőből!

Itt is, ott is felhangzik a harci zaj! A rövid tüzelést mindenütt harsány ordítás váltja fel, közelharcban dől el a küzdelem! A kézigránátok becsapódása még csak fokozza a pokoli lármát, fától-fáig folyik az élet-halál harc. A parancsnokok csak jellel vezetnek, egy intés és már fordulnak is az emberek a megjelölt irányba. Az erdőátvágásból mindent elsöprő lendülettel most húznak az egyik fiatal erdőrésze a harckocsik, mint a letarolt mező: úgy hajlanak le előttük a vékony fák. Letaposnak, legázolnak minden ellenállást, fut az ellenség amerre lát! Az erdő túlsó szegélyén már beérkeztek a nagy kerülővel ideirányított páncélgépkocsik: rövid tűzcsapás, rádió-parancs a tüzéreknek a tűz beszüntetésére és a kifulladás menekülő ellenség egykedvűen emeli magasba karjait.

Tolnay Lajos vkb. százados.

EMÉKEZZÜNK!

Kovács Márton vajszi őrsbeli csendőr 1910 július 16-án szolgálat közben Vukovár alatt a Dunába fulladt.

Czollner Lajos járásörmester, vasvári járás- és őrparancsnok a lucki csatában 1916 július 18-án orosz hadifogságba esett, ahol odaveszett.

Kornyestyán János máramarosszigeti szárnybeli csendőr, címz. őrmestert Szerbiában, Rekovác-on 1916 július 20-án komitácsik agyonverték.

Fery Oszkár altábornagyot, a Magyar Szent Korona országaihoz tartozott csendőrség felügyelőjét, **Borhy Sándor** alezredes, a budapesti III. számú csendőrkerületi parancsnokság beosztott törzstisztjét és **Menkina János** alezredes, a Magyar Szent Korona országaihoz tartozott csendőrség felügyelőjének segéd-tisztjét vörös terroristák Budapesten 1919 július 21-én meggyilkolták.

Pásztor József tiszalöki őrsbeli csendőrt 1915 július 22-én a felsődori őrson orosz puskagránát robbanása megölte.

Ódor Gábor vépi őrsbeli csendőrt, mikor 1914 július 23-án a magasfeszültségű villanyvezeték leszakadásának helyére sietett, az áram megölte.

Matuska István isaszegi őrsbeli csendőr az orosz harctéren szerzett járványos betegségében 1915 július 23-án Munkácson meghalt.

Adler Károly és **Junker János** törökkanizsai őrsbeli csendőröket bűcsűügyelet alkalmával a feldühödött néptömeg Gyálán 1886 július 25-én megölte.

Musztács Ferenc bölcskei őrsbeli őrmestert egy elfogandó megszökött rab 1933 július 25-én Madocsán agyonlőtte.

Friedmann Jakab gesztelyi őrsbeli csendőrt 1888 július 27-én egy veszélyes gonosztevő Megyaszón orvul agyonlőtte.

Tarnai Károly alsógödi őrsbeli csendőr, mint táborig csendőr orosz kézigránáttól halálra sebezve, 1941 július 27-én Ukrajnában hősi halált halt.

Chikán József ölbői, **Ernszt Károly** kitidi, **Telcsei György** szovátai őrsbeli csendőr, címz. őrmesterek és **Szücs Miklós** kismarjai őrsbeli csendőr a szelwowi csatában 1916 július 28-án elesetek.

Szabó István 1. oszt. őrmester, a hidjapusztai őrparancsnoka, a harctéren szerzett betegségében Szekszárdon 1917 július 29-én meghalt.

Bárány Béla nagybárodai őrsbeli csendőr marhatolvajok üldözése közben erdei vasút kisiklása következtében szerencsétlenül járt és Nagyváradon 1899 július 30-án meghalt.

KÖNYVOSZTÁLYUNK AJÁNLATAI:

Szervezeti és szolgálati utasítás. 2 P 20 f

Próbacsendőrök tankönyve. 4 P

Tábori rendészeti szolgálat. 1 P 90 f + portó.

(A könyv bizalmas, csak ajánlottan küldhetjük.)

Ezenkívül:

A Csendőrségi Lapok könyvtára 9., 10., 11. kötete.

Az 1942. évi Csendőrségi Zsebkönyv. 2 P 50 f

A csendőrség elhelyezési térképe. 30 f

Csendőrségi asztali naptár. 70 f

Máshol nem kaphatók!

Rendelés a Csendőrségi Lapok 25.342. sz. csekk-számlájára történő befizetéssel eszkozlendő.

A forrongó világ.

Írta: * * *

A föld lakóinak száma felül van a 2100 millió, de ennek csak a negyedrésze lakik Európában, több, mint fele Ázsiában, a fennmaradó negyede pedig a másik három földrészen: Amerikában, Afrikában és Ausztráliában. Ha a földrészek nagyságát csak futólag is összehasonlítjuk, láthatjuk, hogy milyen egyenlőtlenül oszlik meg a népesség. Hiszen Amerika, Afrika és Ausztrália területe több, mint a földkerekség fele, lakóinak száma pedig a világ népességének csak negyed része!

E három utóbbi földrész a gyarmatok világa. Anglia 1804 és 1911 között — százhat év alatt — naponta közel 700 négyzetkilométert „szerzett“ meg magának, ami az évek folyamán közel huszonhétmillió négyzetkilométer területet jelent!

*

A gyarmatok a XVIII. században alakultak ki. Az akkori emberek keresték mindenütt az újat, az ismeretlent, így a földet számtalan kutató expedíció hálózta be. A tudományos keresés gyakran csak ürügy volt a területszerzésre... A XVIII. században azonban rendkívül nehéz volt az összeköttetés a gyarmatok és az anyaország között, így a kapcsolatok is lazábbak voltak. A XIX. század forradalmi újításai: a gyorsjáratú hajók, a vasút és a tenger alján lefektetett kábelek megváltoztatták az itteni helyzetet is. Megindult az újólagos versenyfutás a gyarmatokért, az anyagi haszonért. Anglia területe 35 millió négyzetkilométerre, lakóinak száma közel 500 millióra növekedett!

A föld felületének tehát egyharmada, a világ összlakosságának pedig egynegyede angol állampolgár, aki — többé kevésbé — a plutokrata hatalmasságok kénye-kedvétől függ.

Hogyan érte ezt el Anglia? A gyarmatbirodalom megteremtésével! Ezt rendkívül nagy mértékben segítette az angol hajózás kifejlesztése, mely már a XVI. században legyőzi a spanyol „Grand Armada“-t és ügyes külpolitikájával egymásután teszi rá kezét a gyarmatokra. Se szeri, se száma azoknak az angol ügynököknek és kétes tudományú „kutatóknak“, akik gyarmatokat „szereznek“, melyet aztán Anglia „megvédelmez“.

Az angol birodalom egyenrangú tagállamai — Ausztrália, India, Írország, Délafrikai Unió, Kanada, Újfundland és Újzeland — mellett: mandátumos területek, koronagyarmatok, protektorátusok és befolyásos területek neve alatt kerekén 100 különböző terület tartozik Angliához!

Ennek a rengeteg különböző helynek megközelítésére és megtartására hatalmas hajóparkkal rendelkeztek, melyet csak a mostani világháború nyirbált meg.

A repülőgéppel teremtett kapcsolatokat nem vették annyira komolyan, mint ahogy azt ez a kiváló eszköz megérdemli. Érzik is most ennek hátrányát a britek!

Már 1885-ben megkezdődött Anglia tengeralatti kábelekkel való összeköttetése a gyarmatokkal. Még a múlt században kiépült ez a vonal Indiával, Singaporeval, az ausztráliai Port-Darwinnal, Újzelanddal és Dél-Afrikával. A mai kábelek a szigetországtól Portugáliáig, az afrikai szigetektől-Távolkeletig és Dél-Amerikáig húzódnak, bár nem sok jót üzenhetnek az anyaországból, de a gyarmatokról sem.

A mérhetetlenül felduzzadt Anglia megvédését agyafurt tervek szerint készítették elő az angolok. Lényege, hogy a legkevesebb angol vér feláldozásával minél erőteljesebben a gyarmatok vegyék át a harcoló feladatokat.

Az európai harcterekre kanadaiakat, Egyiptomba és Palesztinába újjélandiakat és ausztráliaiakat, az afrikai harcterekre a Délafrikai-Unió katonáit, Szudán védelmére hindukat küldenek. Ma már ez is csak terv és idejétmulta feltevés csupán, mert ahol rés támad, oda mindenünnen igyekeznek erőt összekaparni...

*

Ausztrália az angolszász szövetség egyik legfontosabb és legkényesebb pontja. Ez a hatalmas terület meglehetősen szűkölködik nyersanyagokban, viszont nagyrészt lakatlan, tehát Japán hatalmas népfölöslegének levezetésére kiválóan alkalmas. A mai hadászati helyzetben Ausztrália sorsát megpecsételtnek lehet tekinteni, mert a közelbe jutott japán erők támadásának nem sokáig állhat ellent ez a földrész. Az angolszász flotta egyre erőteljesebb pusztítása már a közvetlen támadás bevezetését jelenti.

Ausztrália birtokában Japán fellélegezhet. Ausztrália csaknem egyenlő nagyságú Európával, de az egész földrészen még annyi ember sem lakik, mint hétszer véve Budapest lakosságát. Ázsiában több mint 200 ember lakik egy négyzetkilométernyi területen. Ausztráliában — elméletileg — még egy egész ember sem.

* *

Kanada az angolszász népek közti surlódási felület „hivatalosan“ Angliához tartozik, de nemcsak érzelmi, hanem anyagi szálai is Amerikához kötik. Ez a rendkívül gazdag terület nagyobb, mint az északamerikai Egyesült Államok, nyersanyagforrásai pedig az egész világban az első helyen állanak. Platina, rádium, nikkel, ólom, cink, egyaránt bőségesen van itt. Nem lényegtelen a hovatarozása! Fafeldolgozása és gabonája első helyen áll, hadiipara is fejlett. Kanada behozatala és kivitele egyaránt nagyobb Amerika felé, mint anyaországa: Anglia irányába, az államtőke nagyobb része is amerikai származású. Nem lehetetlen, hogy éppen Kanada lesz az a pont, amelyen keresztül Anglia maga is gyarmati színvonalra lép a vezetés dolgában, melyet — az angolszász hatalmak érdekkörében — egyre parancsolóbban Amerika vesz át.

*

A bolgárok, mikor a népek vándorlása a turáni ősi településekből megindult, elsőik között indultak el. A merész harci tulajdonságokban bővelkedő ősbolgár nép átkelt a falként emelkedő Uralon, menetelt a nagy orosz síkságon, azokon a területeken, ahol nemsokára magyarok vonultak végig: a Don, Dnyeper, Dnyeszter, Bug folyók völgyében.

Innen dél felé fordultak az Alduna vidékére és az ott talált szláv töredékeket uralmuk alá parancsolták. Míg a magyarok északnak fordulva, a Vereczkei-hágón át a Duna-Tisza közére vonultak és nagy számuk miatt megmaradtak ősi nyelvük mellett, — a mintegy harmincezer bolgár az uralma alá hajtott szlávok nyelvét vette át, illetőleg később az ortodox-katolikus vallásra is áttért.

Az Ázsiából szüntelenül előretörő mongol lovas-tömegek mindig útbajították a mai Bulgáriát is, a bolgároknak a múlt homályába vesző harcainak javarészt

az ezek ellen való küzdelem teszi. Bizánccal szemben vezető szerepet játszottak, régebbi történelmük vezető alakjának, első cárjuknak: Simeonnak, magyar nő — II. Endre leánya — volt a felesége. Simeon cár, majd János cár megkísérelte az ozmánok fellegvárát: Konstantinápolyt is elfoglalni, de ez a tervük nem sikerült.

Nagy-Bulgária alapjait Simeon cár tette le, Asseb János cárak alatt a birodalomhoz tartozott Albánia és Macedonia is.

A számban túlerős törökök a XIV. század végén elfoglalták ősi földjüket és csak 1878-ban tudtak ebből a majdnem ötszáz éves méltatlan helyzetükből megszabadulni.

A világháborút közvetlenül megelőző Balkán-háború, majd a befejezőkor bekövetkezett szégyenteli béke, az ezt követő Balkán-szövetség megcsönkította Bulgáriát és a Balkán-szövetség egyenesen megsemmisítésére törekedett, de hiába, mert az erős, öntudatos bolgár nép nem engedett.

Bulgária földrajzilag igazi Balkán-ország, mert egyedül Bulgárián húzódik keresztül a hatalmas Balkán-hegység, mely szinte ketté vágja az országot. Bulgária népe erős, egészséges, szapora fajú, ezért hatott rájuk katasztrófális erővel a gabonamagtárak: Dél Dobrudza és a tengeri kapujuk: az Égei-tengerre való kijárás elvesztése! Népének nagyobb hányada földművelésből él. Városaik rendesek, tiszták. A nálunk letelepedett bolgár kertészek a szorgalom mintaképei, zöldségkertészetük kiváló.

Kulturájuk a török uralom alatt — az ellenséges elnyomás miatt — háttérbe szorult, bár a hírneves Rila-kolostor szerzetesei munkájukkal átmentették a szellem erejét a felszabadulás idejére.

A cirill betűket is bolgár szerzetesek: Ciryll és Method szerkesztették, ők készítették az első bolgár nyelvű bibliafordítást is.

Bulgária idejekorán megállapította, hogy hol a helye. Megbízható szövetségese, a tengelyállamoknak és biztosan menetel a győzelemre vezető úton!...

*

Írország Európa legnyugatibb szigete, melynek népe szüntelenül küzdött szabadságáért, de azt vég eredményében sohasem érte el. Maga Írország politikailag két részből áll: Észak Írországból és az Ír-Szabadállamból.

Írország a kontinentstől függetlenül, önálló erőd-ként áll a tengerben.

Óslakói kelta eredetű népek voltak, akik csak az V. században vették fel a kereszténységet. Kálváriájuk már a VIII. században megkezdődött, mert a normannok szüntelenül betörték földjükre. Anglia első hódítása 1175-ben történt, mely időponttól kezdve az angol bevándorlók egyre jobban elnyomják a szabadságszerető ír népet.

VIII. Henrik. 1542-ben már Írország királyaként uralkodik.

Erzsébet királyné tizedelte meg először az ír népet, mert azok ragaszkodtak katolikus vallásukhoz. A nép nagyrésze kivándorolt, az ír földön maradtak pedig a legnagyobb nyomorban tengették életüket. Felkelés-felkelést követett. A hatalmas angol túlerő mindig győzött és csak az írek sorsa rosszabbodott. Annyi eredményt mégis elértek, hogy feloszlott parlamentjük helyett száz képviselőt küldhettek az angol alsóházba és harminckettőt a lordok házába.

Mintha a természet is összeesküdött volna Írország ellen, mert 1845-ben „káposzta betegség“ tört ki az ír földön, ami az írek főtáplálékául szolgáló terményt csaknem teljesen kipusztította. 1845-től 1854-ig az írek lélekszáma 8.3 millióról 6.2 millióra csökkent!

Az angol kormány birtokreformokkal igyekezett az íreket megbékéltetni, de ez sehogysem sikerült. Az utolsó véres ír fölkelés 1916-ban tört ki, de az angolok ezt is elnyomták. Az ír szabadállam az 1921-es londoni egyezmény alapján jött létre. Ennek klerikális De Valera és Griffith voltak.

Az Ír-Szabadállam tulajdonképpen angol dominium, amely több ulsteri grófságból alakult.

Az ír parlament felesküszik az angol királyra és 3 millió évi adót fizet a londoni szerződés értelmében. Az 1932-ik évben De Valera lett az elnök, aki mindkét kötelezettséget megtagadta. De Valera legfőbb törekvése az egész Ulster tartományak Írországhoz való csatolása.

Az Ír-Szabadállam hivatalos nyelve az ősi kelta eredetű gael nyelv.

Írország talaja ugyan elég termékeny, de sok a láp és a mocsár. Partvonala majdnem 4000 km hosszú, kitűnően tagozott. Igen sok jó, természetes kikötője van. Ezeket akarja Anglia! A sziget lakói földművelők, állattenyésztők, akik nagy szegénységben élnek, mert a természeti segélyforrások nagy hiánya miatt nem tudnak ipari állammá fejlődni. Dublin és Cork városok kivételével, a többi letelepedési helyek igen elmaradtak. A szüntelen küzdelmek miatt Írország sohasem tudott teljesen kifejlődni. Az ír parasztság csak a legelemibb szükségleteit termeli, a kivándorlás még a legutóbbi időben is igen erős volt.

Az ír lakosság sajátos jellemvonású, élénk észjárású, lobbanékony természetű nép. Rendkívül tudományozomjasak. Az írek szabadságszeretete közismert, rendkívül zeneértők és csaknem mindegyik ír emberben van valami művészi hajlandóság. Népük tragikumuma, hogy valahányszor szabadságküzdelmük döntő pontra ért, mindig közbejött valami árulás, túlerő, amely azt eredményezte, hogy újabb ezer, meg ezer ír hazafi áldozta életét a szabadságért.

A kelta őstörzshöz tartozó lakosság szélesvállú, vöröshajú, míg a nyugati és déli írek ovális arcú, fekete szemű és hajú emberek. Ez még a középkori spanyol bevándorlás emléke.

Írországban az éghajlat igen kedvező. A nedves, meleg óceáni levegő miatt + 5 foknál soha sincs hidegebb. Egész Nyugat-Európában itt van a legenyhébb éghajlat.

Anglia jól tudja, hogy a mezőgazdálkodást folytató Írország állandóan élelmezési zavarokkal küzd. Éppen ezért irányul minden törekvése az ír nép kiéheztetésére. Az ír kikötők elzárása élet-halál kérdés az országra nézve...

A közelmúltban amerikai csapatok szálltak partra Észak-Írországbán, a velük kapcsolatos tervek még nem ismeretesek. De hogy ebből Írországra nem származik semmi jó — az bizonyos.

Majd ha Anglia megsemmisül, akkor elérkezik az ír szabadság is, amelyet már régóta megérdemel a szabadságszerető ír nép.

*

Az *Izlám* igen sokfajú és földrajzi tekintetben egymástól élesen elválasztható népekből áll. Kifejezett és határozott politikai egységet még nem találunk köztük.

Csak „még“, mert olyan jelek mutatkoznak, melyek há-
tározott, egységes törekvésre mutatnak.

Ez ma még inkább csak elméleti vezetési formát
mutat, de nincs már messze az az idő, mikor ez a szel-
lemi vezetés gyakorlatiasul és akár önálló államveze-
tésre is képes lesz!

Ma már az egész mohamedán világban — Tunisz-
tól Hátsó-Indiáig — érdekes változások vannak. Eddig
sohasem tapasztalt egyetértés látható jelei figyelhetők
meg, amely tagadhatatlanul jelentős tényező a világ-
politikában.

Miből táplálkozik ez a forradalmi mozgolódás? Mi
ad erőt kelet népeinek?

Az Izlám fanatikus, vallási alapokon álló nemzeti
ereje. A mindnagyobb tért hódító arab mozgalom lett
Anglia — le nem kicsinyelhető — új ellenfele!

Az egész Közékelet bizony gazdasági és katonai
kulcsállásokkal teletüzdelt terület. Ezekből a kulcs-
állásokból irányította Anglia az arab és hindú világot.
(Az irányítás kizsákmányolást is jelent!)

1931-ben kötötték meg az arab nemzeti paktumot,
mely az Izlám legközvetlenebb befolyása alá helyezte:
Marokkó, Tunisz, Lybia, Algir, Szíria, Palesztina,
Egyiptom, Irak és Arábia muzulmánjait, akik teljes
függetlenségre törekusnek.

Ennek a harcnak láthatatlan szálai Ibn Szaud Ará-
biájába vezetnek. Itt vannak az Izlám szent helyei, me-
lyek megközelítése a legújabb időkhöz igen fáradságos
és hosszú utazás után volt csak lehetséges. Sokszor hó-
napokig tartott az út, míg a zarándok egyik helyről a
másikig jutott. Ibn Szaud kitűnő autótutakat építtetett,
mellyel emelkedett Arábia idegēnforgalma, az itt utazó
zarándokok pedig valósággal átítatódnak Izlám eszméi-
től, a vallásos nemzeti erőtől és azt visszaviszik hazá-
jukba. Itt van a titka Izlám erejének...

A XIX. század közepén kezdődött az első arab
nemzeti mozgalom Algirban. Mohammed Ali ben Se-
nussi megalapította a Senussi ortodox-rendet, ezzel
megkezdődött az Izlám felemelkedése. Senussi fia:
Mahdi, aki a muzulmánok szemében szent és próféta
volt, már kemény harcba kezdett az arab világ elnyo-
mói ellen. Halála után eleinte csak süttögték, később
már nyíltan beszéltek, ma újra hangosan hirdetik,
hogy „a Mahdi visszatér“ és harc következik az ango-
lok ellen!...

*

Japánban mintegy 20.000 mohamedán él. Rajtuk
keresztül tartja fenn kapcsolatait Japán az Izlammal.
Japán tisztok és mérnökök tevékenykednek az egyes
arab országokban, akik hadianyaguk jelentős részét
Japánból kapták és még most is kapják. Különösen
Afganisztánban jelentős a japáni tevékenység, pedig
Afganisztán már Nagy Sándor óta India kapuja volt...

Az 1904-es orosz-japán háborúban léptek be a ja-
pánok a világpolitikába. Azóta egyre jobban tért hódí-
tanak és szót kérnek.

Új harcukban ott küzdenek a tengelyhatalmak ol-
dalán, befolyásuk a mohamedán népek felé is emel-
kedik.

*

A Délafrikai-Únióban mintegy tízmillió ember él,
akikből alig kétfélmillió a fehér, a többi színes: legtöbb a
néger, ezeknek száma meghaladja a 6 és fél milliót, kb.
800.000 a mesztic és negyedmillió a hindú. A fehérek-
nek csak harmada angol, a többi kétharmada az u. n.

„afrikander“, azaz búr, akik német, holland és francia
eredetűek. Hivatalosan csak az angol és afrikaans nyel-
vet használják, az utóbbi hollandus eredetű. Az angol
és búr népcsoport a mostani világháború előtt sem volt
egymással nagy barátságban, de a háború megkezdése
óta ezek az ellentétek egyre jobban fokozódnak.

Smutz tábornok, az angolok főbizalmasa, az ango-
lokon kívül csak elenyészően kevés számú afrikandert
tudott pártjára állítani. Az afrikanderek javarésze
Hertzog tábornok és dr. Malan orvos vezetésével nyíltan
is szembehelyezkedett az angolok parancsuralmi
rendszerével.

1939 szeptemberében együttes ülésre ült össze a
Délafrikai-Únió parlamentje. A Hertzog-párti Pirow
képviselő kifejtette, hogy pártja helyesli Németország
cselekedeteit és ezután nem tekintik irányadónak a pá-
riskörnyéki békék határozatait. Smutz tábornok, az
angolpárt vezére, hadviselő félnek jelentette ki az
Úniót Németországgal szemben és teljesen azonosította
magát az angolok álláspontjával. A számbelileg több-
ségben lévő angol képviselők kimondották ugyan a
hadbanállás tényét, de a képviselőház egyakarátúan
kijelentette, hogy a Délafrikai-Únió sohasem küld az
európai harcterekre csapatokat... (?)

A nagy parlamenti harcot kormányváltás követte,
mely szeptember 6-án hadat üzent Németországnak...
Az események változásával egyre inkább nőtt a német-
párti képviselők hatalmi helyzete. Bár Hertzog tábor-
noknak az az indítványa, hogy 1940 januárjában az
Únió kössön különbékét a németekkel: megbukott az
angol többséggel szemben, mégis egyre jobban alakul
ez az irányzat. Az új elképzelések szerint Hertzog tá-
bornok és Malan dr. nemzetiszocialista pártjai egyesü-
lete új köztársaságot alakítanak és szakítanak az ango-
lokkal. Természetesen azonnal különbékét is kötnének
a németekkel.

Az olasz hadművelettel egyidejűleg számos angol
vezérkari tiszt jelentkezett a Délafrikai-Únióban: ka-
tonai kapcsolatok és védelmiterv kidolgozására. Utóbb
bekapcsolódott De Gaulle, francia tábornok is a katonai
tárgyalásokba, kinek feladata a Szudán felé irányuló
nyugati irányú út biztosítása.

Az Abesszinia elleni hadműveletekben már részt-
vettek az Únió csapatai is: Kenya irányából vetették
őket harcba.

A búrok már hajlanak Hertzog tábornok beszédé-
ben foglaltakra, aki megállapította, hogy Németország
győzelme immáron kétségtelen. A kiváló német száraz-
földi és léghaderő megakadályozza az angol flotta
számbeli fölényét! Anglia veresége után kétségtelen,
hogy a britek egyszersmindenkorra eltűnnek Afriká-
ból. Új afrikai rend lesz, melyhez a búroknak is lesz
szavuk...

*

A Törökbirodalom hosszú évszázadokon keresztül
volt az ozmánóság fellegvára. E világbirodalom hanyat-
lása Buda visszafoglalásával kezdődött meg, éhatalmi
helyzete pedig az első világháború végén tört meg.

A török állam uralkodója: a padisah, nemcsak
államfő, hanem a mohamedán papság feje is volt.
Trónja támasza a hadsereg és a papság, akik mindig
befolyásuk alatt tartották a népet. Az 1918 után újjá-
alakult nemzeti Törökország más alapokra helyezke-
dett. Az „ifjú-török“ mozgalom harcos vezére: Kemál
pasa győzött és elképzeléseit már államfőként valósít-
hatta meg.

1920 augusztus 10-én a sevrei békeszerződés felosztotta a Török birodalmat. A győztes entente hatalmak igyekeztek a veszélyes országot minden téren megkötni. Elvették tőlük a Dardanellák felségjogát, gazdasági megkötésekkel pedig alapjaiban rendítették meg az ország fennmaradásának lehetőségeit. A nemzeti alapon megszervezett török hadsereg vezére: Kemál Attatürk súlyos és véres harcok árán kényszerítette ki a páriskörnyéki békék revízióját. Az 1923 júliusi lausannei béke már Isztanbul kiűrését, a néprajzi határok nagyjából való visszaállítását, a tengeri felségjogok elismerését eredményezte. Megkezdődhetett az ország gazdasági talpraállítása!...

Az 1925-ben meghozott „kalap-rendelet“ rendkívül szigorú megkorlátozásokkal szüntette meg a fez viselését. Ez volt az első rés, amit a mohamedán papság egyeduralmán ütöttek: a vallás-parancsolta fezt megszüntették. Eltörölték az arab naptárt, megszűnt a Korán, mint büntető törvénykönyv és 1928 áprilisában megalkult a mai Török-köztársaság, mely megszakított minden függőséget a papi befolyással. Eltörölték az arab betűvetést, csak latin betűket szabad ma már használni.

Erőteljesen láttak hozzá a külkereskedelem megszervezéséhez is.

A mezőgazdaság háttérbe szorításával fokozzák az ipari nyersanyagtermelést, megteremtették a török ipart. Ez főleg textillal, cellulozoval, vegyi anyagokkal és fémekkel foglalkozik.

Az alig 3000 km-es vasúthálózatot több mint 8000 km-re fejlesztették, teljes erővel indult meg a kereskedelem.

A több mint 750.000 négyzetkilométer nagyságú Törökországból alig 75.000 négyzetkilométer van csak Európában, többi része Ázsiában van. Tenger felőli határai hosszabbak, mint a szárazföldi részek. Az ország igen hegyes terület, több mint hétszáz 2000 m-en felüli hegysége van. Népsűrűsége igen csekély, a 30—35 fő négyzetkilométerenkénti átlagot általában nem haladja meg. A tizenhatmillió állam lakóiból alig 100.000 csak az idegen, a törökökön kívül legtöbb a kurd és az arab, magyar még 1000 sincs.

Mezőgazdasággal és őstermeléssel foglalkozik a nép javarésze, igen sok a kereskedő. A mezőgazdaságot erősen befolyásolja, hogy az ország területének éppen a fele legelő, a gyümölcsstermelésre a földnek alig két százaléka alkalmas csak. Fontos termelési ág a dohány, melyből több mint ötvenmillió kilót termelnek évente!

Az egészségügyi állapotok gyengék. Igen elterjedt a maláriás és trachomás megbetegedés, amit az éghajlat is kedvezőtlenül befolyásol.

Érdekes, hogy az alig 8% női analfabétával szemben a férfi lakoságnak majd a negyedrésze nem tud írni-olvasni.

Az utolsó évtizedben az ország vezetői mindent elkövettek, hogy a gazdasági erőn kívül a hadsereget is minél magasabb fokra emeljék. Szinte gombamódra bújtak ki a földből a fegyver- és lőszergyárak, a legmagasabbra fokozták a chrómtermelést, ezt a fontos hadiipari alapanyagot, melyből egész Európában, — sőt Európa által elérhetőleg is — egyedül Törökországban van jelentős mennyiség.

Törökország szerleges. Hosszú határvonalán jól felgyűrt és korszerű hadosztályok állnak. A hadban álló világ mindkét hatalmi csoportja mozog Törökország körül: Szíriában angolok, Kaukázusban bolsevisták és angolok, északon a háborús Európa...

Vasúti és közlekedési őrsaink szolgálatáról.

(Folytatás.)

VI.

Írta: **KÜRTI GERGELY** tiszthelyettes (Kolozsvár).

A fajvédelmi törvények fokozatos életbeléptetése óta sokat foglalkoztam azzal a kérdéssel, hogy vajjon mi történne, ha a zsidókat és cigányokat — közbiztonságunk örökös ellenfeleit — egy közös szigetre száműznék? Melyik járna túl a másik eszén?... Hogy férnének meg egy közös gyékényen?... Jól ismerjük mind egyik nációt. Az egyik az intellektuális, a másik pedig a közönséges bűncselekmények elkövetésére már a születésétől kezdve hajlamos. A bíróság mindkettőben fokozott mértékben ki van fejlődve s e vágyukat törvényeink paragrafusai között bujkálva, a legtöbbször büns útton elégítik ki. A vasúti szolgálat is ad elég adatot a mondottak igazolására. Ezúttal egy zsidó és cigány együttes viselt dolgairól mondok el egyet-mást.

1941 augusztus 25-én a szamosújvári őrsparancsnokság távbeszélőn arról értesítette a kolozsvári vasúti őrsöt, hogy aznap egyik járőre a Budapest—Kolozsvár—Beszterce között közlekedő vonaton elfogta Náthán Ábrahám* kolozsvári lakost, aki a vonaton utazó Varga Istvánné budapesti és Varga Róza csikszentsimoni lakosok sérelmére Dés—Beszterce állomások között zsebtolvajlást követett el.

A távmondattal vétele után Kertész Miklós őrmester polgári ruhában Szamosújvárra vezényeltem, hogy Náthán gyanúsítottal szemben a nyomozást a szamosújvári területi őrs támogatásával folytassa le. Eligazításakor felhívtam Kertész őrmester figyelmét az őrs vonalhálózatán, de különösen Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár—Beszterce között elég gyakran előforduló zsebtolvajlásokra. De figyelmeztettem Kertész őrmestert arra is, hogy Náthán gyanúsított a bűncselekményt semmiesetre sem egyedül követte el, tehát a társait vagy társait is feltétlenül kézre kell keríteni.

A tanúk határozottan állították ugyan, hogy csak ő lehet a tettes, mert útközben csak ő ült a sértettek mellett és csak közvetlenül a lopás felfedezése előtt távozott el a harmadik kocsi.

Náthán gyanúsított mégis konokul tagadott és kézzel-lábbal védekezett az ellene felmerült gyanú ellen.

A gyanúsított tagadásával szemben egyelőre nem sikerült tárgyi bizonyítékokat beszerezni. Távozását Náthán azzal magyarázta, hogy a kocsi — melyben a sértettek is ültek — nem dohányzók részére volt fenntartva, ő pedig erős dohányos léte már nem bírta tovább dohányzás nélkül, így kénytelen volt a kocsiból távozni.

Már-már úgy látszott, hogy Náthán ellen semmi bizonyítékot nem sikerül a járőrnek beszereznie. Egy váratlan fordulat azonban mégis csak a kezünkre játszotta nemcsak Náthán gyanúsítottat, hanem a társait is.

Ugyancsak augusztus 25-én Oszlánczi József őrmester, aki polgári ruhában vonalszakasz beutazásról Désen keresztül bevonulóban volt, távbeszélőn jelentette, hogy a Désről Kolozsvár felé induló vonaton elfogta Kanalas János kolozsvári cigányt, aki gazdálkodónak öltözve jelent meg a vonaton. Neve-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

zett cigány zsebében 1200 pengő készpénzt és egy igen finomkivitelű bőr-pénztárcát talált, melyen az eltávolított monogram helye jól felismerhető. Gyanúja az, hogy Kanalas zsebtolvajlásokkal foglalkozik, ezért az előirt időre nem vonul be, hanem Kanalassal szemben a nyomozást lefolytatja.

Oszlánzi őrmester telefonjelentését a napos csendőr közvetítette hozzám Szamosfalvára, mert ebben az időben egy másik ügy nyomozásával a szamosfalvi tűzéraktanyában voltam elfoglalva. Tekintettel arra, hogy mindkét gyanúsított kolozsvári lakos volt, a járőröknek utasítást adtam, hogy mindkét gyanúsítottat egyenruhás járőrrel kísértessék Szamosfalvára, ahol a nyomozás irányítását átveszem. Reméltem ugyanis, hogy a két zsebtolvaj valószínűleg egy bandába tartozik, vagy legalább is az utóbbi bűncselekményeket együtt követték el. A reményem azonban a gyanúsítottak megérkezése alkalmával szertefoszlott, mert itt tudomásomra jutott, hogy az egyik gyanúsított a Fáraó minden hájjal megkent ivadékához, a másik pedig Juda jellegzetes nemzetségéhez tartozik. Nem merem gondolni tehát, hogy a két faji „Nagyság“ késő leszámrazottai elférnek egy gyékényen.

A Szamosfalván lefolytatott nyomozás alkalmával Náthán gyanúsított beismerte, hogy Varga Istvánné és Varga Róza sértettek pénztárcáit Kanalas János lopta el, amit neki adott át megőrzés végett. A lopás felfedezése alkalmával azonban a pénztárcát, és az abban lévő apróbb dolgokat az illemhelyen keresztül a pályatestre dobta ki, hogy azok ne lehessenek árulói. Beismerte azt is, hogy a nála talált 14 pengőből 12 pengő az említett lopásból származik. Ezt Kanalas is beismerte azzal, hogy a lopást nem ő, hanem Náthán követte el, ő pedig a lopás végrehajtása alkalmával „falazott“. Esküdözött, hogy ő még azt sem tudja, hogy az ellopott tárcákban mennyi pénz volt, mert a lopást hamar felfedezték, aminek nyomán a szamosújvári őrs járőre Náthánt mindjárt el is fogta.

Nem volt mit tennünk, mint a két gyanúsítottat szembesíteni. A szembesítés meghozta az eredményt. Kanalas ugyanis szentül meg volt győződve, hogy őt Náthán „bukatta le“. Ezért bosszút forralt és később a fogolyörzéssel megbízott csendőrön keresztül közvetítette hozzám üzenetét és sürgős kihallgatását kérte.

Kívánságát teljesítettem. Itt azzal állt elő, hogy ha már a zsidó őt lebuktatta, akkor bukjon le az egész zsebmetsző társaság. Előadta, hogy Náthán Ábrahám, Báncsik Sándor, Berkes Albert, Lazarik Mihály és Léb Sándor zsebtolvajokkal az impériumváltozás óta 37 esetben követett el zsebtolvajlást; Téglási Péterrel pedig 1941 augusztus hó elején Dész—Beszterce között a vonaton egy bőröndöt lopott el. A zsebtolvajlások közül 20-at különböző helyeken, de mindig a vonaton és pályaudvarokon, míg 17-et Kolozsváron a piactéren, sétatéren és az ócskasoron követték el. Beismerte azt is, hogy a zsebében talált pénz és pénztárca is zsebtolvajlásból származik. Ezt a pénzt elfogásuk napján Náthán és Lazarik, valamint Berkes gyanúsítottak társaságában egy ismeretlen zsidó kinézésű utastól lopták Bethlen közelében a vonaton. Kanalas előadása szerint a lopásokat mindannyiszor Náthán hajtotta végre, ők pedig falaztak és a zsákmányt bujtatták kézről-kézre, hogy felfedezésük esetén náluk ne találjanak semmi bizonyítékot. Éppen ezért, ha többen voltak, közülük egy vagy két személy tartózkodott Náthán közelében, akik a zsákmányt átvették, az elkövetésnél pedig falaztak.

A többi társuk rendszerint egy másik kocsiban várta az eredményt és a zsákmányt.

Kanalas és később a társai beismerése szerint a vonaton az alábbi lopásokat követték el:

Dész pályaudvaron a vonatra történt fel-	
szállítás alkalmával	800 P
Bethlen—Beszterce között	1200 „
Dész—Kolozsvár között	1000 „
Zilah pályaudvaron	505 „
Egeres—Kolozsvár között	300 „
Bánffyahunyadon	103 „
Kolozsvár—Apahida között	26 „
„ „ között	47 „
„ „ között	48 „
„ „ között	90 „
„ „ között	110 „
Dész—Zsibó között	450 „
Apahida—Szamosújvár között	490 „
Kolozsvár városban	370 „

Osszesen: 5549 P

A beismert lopásokból kettőt a kolozsvári vasúti őrs is nyilvántartott, 17 rendbeli zsebtolvajlás (apróbb értékekben) a kolozsvári rendőrségnél volt nyilvántartásban. A sértettek egyrésze azonban nem került elő, illetve nem jelentkezett, bár a Nyomozati Értesítő alapján az őrs ezeket is megkísérelte felkutatni.

Báncsik Sándor, Berkes Albert, Téglási Péter gyanúsítottakat a járőr csak hetekig tartó megfigyelés alapján tudta kézrekeríteni. Különösen Berkes Albert kézrekerítése volt nehéz, akit hozzátartozói „lakat alatt“ tartottak. Majdnem egy hétig tartó megfigyelés után egyik elhagyott fészében talált rá a járőr, ahol az ajtót családtagjai rálakatolták. Kézrekerülésük után, amikor járőr elibük tárta, hogy hol, mikor és mennyi összeget „vagtak“ meg, ők is beismerték bűnösségüket.

Valamennyien a kolozsvári kir. ügyészségnek lettek átadva, ahol később a vizsgálóbíró kikérdezése alkalmával megrögzött büntettesekhez híven, beismerésüket visszavonták azzal, hogy embertelen kínzásban volt részük és ezért voltak kénytelenek a terhükre felhozott bűncselekményeket beismerni. Kanalas azt akarta elhíttetni, hogy a nála talált 1200 pengőt a pénztárcával együtt a vonaton találta. Ezt az előadását azonban megdöntötte az, hogy elfogása alkalmával járőr a jegyvizsgáló útján az utasokat felkérte, hogy nem hiányzik-e valakinek a pénze? Ekkor az utasok közül senki nem jelentkezett ilyen irányú panasszal. Ez érthető is, mert Kanalas a nála talált összeget társaival együtt az előző vonaton lopta, amelyen Náthán a szamosújvári őrs járőre elfogta. Ennek az összegnek a jogos tulajdonosa csak a későbbi nyomozás során, de még a tárgyalás megtartása előtt a Nyomozati Értesítőben való körözés alapján jelentkezett.

Itt említtem meg, hogy Lazarik gyanúsított a tárgyalás alkalmával azzal védekezett, hogy a kérdéses időben ő katonai szolgálatot teljesített, tehát semmi esetre sem lehetett Kanalassal és Náthánnal jelen az 1200 pengős zsebmetszésnél. Ezt az előadását egy leszerelési igazolvánnyal támasztotta alá, mely 1/8 íves papíron volt kiállítva. Ez a „leszerelési igazolvány“ úgyszólván megakasztotta a további tárgyalást, s erre, valamint a cigányok által felsorakoztatott mentőtanuk nagy számára való tekintettel a kir. ügyészség az ügyben pótnyomozást rendelt el a bizonyítékok kiegészítése végett.

Járőreim most még hatványozottabb szorgalommal

fogtak neki a nyomozásnak. Tárgyi bizonyítékot ez alkalommal sem sikerült ugyan beszerezni, de hitelt érdemlően megállapítást nyert, hogy gyanúsítottak egész nyáron át naponta 80—100 üveg sört hordtak el az egyik korcsmából. Ugyanebben a korcsmában családostól együtt rendszeresen költséges ebédeket fogyasztottak. Bácsik Sándor hetekig saját költségén gyógykezeltette magát a kolozsvári sebészeti klinikán, amiért napi 8 pengőt fizetett. Berki Albert a feleségét helyezte el ugyancsak egyik előkelő szanatóriumban. Napi gyógykezelési költsége 12 pengőre rugott. Ezzel szemben egyiknek sem volt semmiféle néven nevezendő keresete a zsebtolvajlásán kívül.

Lazarik gyanúsított „leszerelési igazolványa“ ütött legnagyobb szeget a fejembe. Ezért a pótnyomozásnak ezt a részét magamnak tartottam fenn. Tudtam, hogy ez nem fedheti a valóságot, de ez magában véve nem volt elég, bizonyítanom kellett, hogy a kérdéses leszerelési igazolvány Lazarik gyanúsítottat a felelősség alól nem mentesítheti. Ezt a későbbiek folyamán sikerült is kétséget kizáróan igazolnom. Lazarikot a kérdéses zsebtolvajlás elkövetése előtti napokban a kolozsvári hadkiegészítő parancsnoksághoz valóban behívták katonai szolgálatra. Lazarik azonban a román hadseregtől való leszerelése után olyan testi fogyatékoságon esett át, melynek következtében katonai szolgálatra nem felelt meg. Ezt a körülményt igazolandó, a hadkiegészítő parancsnokság ellátta ugyan leszerelési igazolvánnyal, amit nem könyvalakú igazolványban, hanem csak 1/8 íves papíron állított ki azzal, hogy nevezettet visszahelyezi a nemtényleges állományba. Valójában azonban Lazarik még 1 teljes napot sem töltött a hadkiegészítő parancsnokságnál, már augusztus 23-án elbocsájtották. A leszerelési igazolványt 24-én, a kérdéses lopás elkövetésé napján állította ki a hadkiegészítő parancsnokság és postán juttatta el Lazarikhoz. Ezt a kedvező alkalmat akarta Lazarik gyanúsított felhasználni, ami a közbelépésünk elmaradása esetén sikerült volna is neki.

Az újonnan beszerzett adatok alapján 1941 november 25-én újabb tárgyalást tűzött ki a kir. törvényszék. Ez a tárgyalás reggel 8 órától este 22 óráig tartott, amikor gyanúsítottakat a kir. törvényszék 2—3 évi fegyházzal sújtotta.

Csak Szamosfalván értesültem arról, hogy Oszlánczi őrmester milyen ügyesen és leleményesen járt el a második gyanúsított őrizetbevételénél. Oszlánczi őrmesternek az volt a feltűnő, hogy a füstösképző cigány rendes falusi gazdálkodónak volt öltözve. Ruháján látszott, hogy nem reá volt szabva, de látszott az is, hogy sokat volt viselve. Ez a körülmény nem hagyta nyugodni. Kanalaszt a jegyzővizsgáló jelenlétében igazoltatta, majd a feltűnés elkerülése végett az illemhelyre tuszkolta be, ahol alapos szemlévmotozás alá vette. Nem eredménytelenül, mert zsebéből előkerült a később beismert bűncselekmények egyedüli tárgyi bizonyítéka, az 1200 pengő és a kérdéses pénztárca.

*

1941 október 10-én a dési állomásfőnökségtől az alábbi írásbeli feljelentés érkezett őrsömre:

„Az üzletvezetőség rendelete alapján nyomozás végett tisztelettel közlöm, hogy folyó év július hó 2-án Kolozsváron át állomásomra érkezett az 1962. számú vonattal a 203041. számú tengerilisztrel rakott kocsi Gelb József és Társa címre. Kiszolgáltatások megállapítottuk, hogy a kocsiból 2 zsák tengerilisztt 100 kg súlyban hiányzik. Feltehető, hogy a küldeményt álló-

masomon dézsmálták meg. A nyomozás eredményéről szíves értesítést kérek.“

Ezt megelőzőleg termény- és lisztdézsmálásokról különböző helyről több feljelentés is érkezett az őrsre. A feljelentéseknél igen szembeötlő volt, hogy a terménnyel megrakott kocsikat — amelyeknek megdézsmálásáról panasz érkezett — minden esetben a debreceni vasúti őrs vonalhálózatához tartozó X. állomás indította.

A vasúti őrsök nyári időszakban egyébként is túlságosan igénybe vannak véve, ami az elmúlt nyáron a rendkívüli viszonyokra való tekintettel még fokozódott is. A dési állomásfőnökség feljelentésének idején rajtam kívül még egy csendőr volt az őrsön, ez is a legfiatalabbak közül való. Nem volt hát más választásom, mint ezt a fiatal csendőrt, Szentesi Pált kivezényelni. Eligazítása alkalmával meghagytam Szentesi csendőrnek, hogy először is a debreceni vasúti őrsparancsnokságon jelentkezzék. Jelentse meg az őrsparancsnoknak az esetet és tekintettel arra, hogy X. állomás egyébként is hozzá tartozik, a nyomozásra a debreceni vasúti őrs is vezényeljen ki egy járórt és a nyomozást ejsék meg közösen. Itt az a gondolat vezetett, hogy valószínűleg a debreceni vasúti őrsnek is lehetnek X. állomással elszámolni való dolgai, amiről a kolozsvári vasúti őrsnek nincs tudomása. Valóban úgy is volt, mert a későbbi értesülésem szerint x-i állomásról a debreceni vasúti őrsnek is volt egy pár kiderítetlen esete nyilvántartva. A fentiekben kívül eligazítottam Szentesi csendőrt abban az irányban is, hogy a kérdéses állomáson főként arra terjedjen ki, hogy a vasúti személyzetek közül kinek mennyi baromfia, sertése és egyéb jószágállománya van. Az illetőnek mennyi gabonája termett, vagy hol, kitől, mennyi terményt vásárolt. Ez utóbbiból mennyit használt fel és mennyi van még neki készletben.

A debreceni vasúti őrs az ügyben Bodnár Károly őrmestert vezényelte ki és így a két őrs járóre karöltve végezte a nyomozást. A helyszínre érkezve a járór a következőket állapította meg:

1. Terményberakások alkalmával a már megrakott és lemérlegelt kocsik óráig, sőt félnapokig vesztegelnek leolmozatlan állapotban a vasúti raktár előtt. Így ezeknek a megdézsmálása a vasúti alkalmazottak részéről nem ütközik nehézségbe. A kocsik leolmozását a terménykereskedők nem szorgalmazták, mert a berakott terményt a vasút már lemérlegelve átvette s így az esetleges hiány miatt ők nem károsodtak.

2. Az ólomzár fogót az esteli órákban a raktárkezelő a raktárba zárja el és a raktárkulcsot megőrzés végett az állomásfőnöknek adja át. Az állomásfőnökön kívül vagy az ő tudta nélkül tehát éjjel a raktárkulccsal nem mehet be senki a raktárba.

3. Az x-i állomásról indított terményszállítmányok megdézsmálása ellen a már leírt eseteken kívül 1941 május 19-én a miskolci állomásfőnökség is jelentett hiányokat, amikor 300 zsák tengerilisztből 1 zsákkal, 50 kg súlyban, hiányzott.

1941 szeptember 24-én a kolozsvári Takarékszövetkezet nyújtott be keresetet a MÁV. ellen, mert az x-i állomásról indított 2 kocsi ömlesztett búzából 461 kilogramm búza hiányzott, 130 pengő értékben.

Az x-i Gőzmalom Rt. képviselőjének kikérdezése során a járór megállapította azt is, hogy a gőzmalom részére 1941-ben több helyről különböző terményszállítmányok érkeztek s ezek a szállítmányok igen gyakran megdézsmálva érkeztek meg. A Gőzmalom Rt. előjegyzése szerint 1941-ben dézsmálások következtében

45 métermázsa terménnyel károsodtak 900 pengő értékben. A megállapítás szerint tehát nemcsak az indított, hanem az érkező szállítmányok is meg lettek dézsmálva.

4. Úgy az indított, mint az érkező terményszállítmányok, a súlyhiány ellenére, minden egyes esetben ép ólomzárral érkeztek a címzett helyre.

5. D. L. x-i állomásfőnök a raktárkulcsot minden este a cselédleányának adta át azzal, hogy reggel a kulcsot adja át a raktárkezelő K. L.-nak. Megelőzőleg azonban a cselédleány kötelessége volt a raktárban elhelyezett terményből az állatok részére bizonyos mennyiséget kihozni.

6. D. L. állomásfőnöknek 1940. évről 20—30 kg szemes tengerije és ugyanannyi búzalisztje maradt. Ehhez a helybeli szövetkezettől vásárlási engedély alapján 100 kg szemestengerit és 170 kg korpát vásárolt, míg a Gőzmalom Rt.-től 85 kg lisztet kapott ajándékba. Saját termése nem volt. Liszt- és kenyérjeggyel sem volt ellátva, mert vásárlási engedéllyel rendelkezett. Ezzel szemben 150 darab tyúk és csirke, 22 darab kacsa és 4 darab féléves sertésből álló jószágállománya volt, melynek élelmezésére mindössze 130 kg tengeri és 170 kg korpát állott rendelkezésére. Egy ilyen jószágállománynak ez a mennyiség annyira kevés, hogy nagyon szűkösen is csupán 2—3 hónapra lehetett elegendő. D. főnök konyháján naponta 5 felnőtt személy étkezett s ezek részére hetenként házilag egy 7—8 kilogrammos kenyert sütöttek. Saját bevallása szerint kenyeret péktől vagy üzletből soha nem vásároltak, azt mindig házilag állították elő, ezenkívül a rendelkezésre álló 115 kilogramm lisztet még tészának és rántásnak is használták. Ez a mennyiség 5 felnőtt személy részére január 1-től szeptember 1-ig semmi szín alatt sem lehetett elegendő. Egy-egy személy részére naponta alig 10 dekagramm liszt jutott kenyér, tészta és rántás készítésre.

7. K. L. raktárkezelőnek 1940. évről 35 kilogramm szemestengerije, és 40 kilogramm búzája maradt. Később a terményszállító kereskedőtől még 25 kg lisztet és 30 kg búzát kapott ajándékba. Termése nem volt. Liszt- és kenyérjeggyel el volt látva. Egész terménykészlete tehát 35 kg tengeri, 70 kg búza és 25 kg lisztből állott. Ezzel szemben 10—15 darab baromfit, 1 darab sertést tartott és hízlalt és a járőr megállapítása szerint majdnem minden hónapban 50—60 kg-nyi terményt (tengerit, búzát, árpát) adott el a szomszédoknak és a közeli zsidó kereskedőknek.

Fenti megállapítások után járőr a tanukat kérdezte ki, akik az eddigi megállapításokat sokszorosán alátámasztották. Így tanuk többek között előadták, hogy D. állomásfőnök cselédleánya főnöke utasítására a vasút által lemérlegelt és az állomáson leolmozatlan állapotban vesztegélő terménnyel megrakott kocsikból naponta egy mosdótálban 20—25 kg-nyi terményt hordott ki. Ezt a leány maga is beismerte. Ezenkívül a raktári személyzetnek kötelességévé volt téve, hogy terményberakások alkalmával a kocsikba már mérlegelve berakott terményből 2—3 szeneslapáttal a baromfiak részére szórjanak ki. A kocsi berakása után a kiszórt terményt a személyzet felseperte és egy ládába „szűkebb időkre” tárolta. Ennek keltős célja volt. Először a sepredék terménnyel igazolták azt, hogy a vasúti személyzetnek nincs szüksége arra, hogy a kocsik rakományát megdezmálja, mert hát „sepredék” is kerül bőven az állatoknak, ami egyébként csak kárba veszett volna. Másodszer a felsepert és tiszta raktár eleje mintegy ürügyül szolgált arra, hogy az „éhez” baromfiaknak újabb 2—3 lapát terményt kiszórhassanak. Elfeledkezett azon-

ban az állomásfőnök a konyháján elfogyasztott kenyér és liszt „igazolását” hasonló módon előkészíteni.

A raktárkezelő beismerte, hogy főnökétől többször kapott utasítást, hogy terményt szorjon, vagy vigyen ki a kocsikból az állatok részére. Beismerte azt is, hogy hetenként 1—2 alkalommal a saját részére is küldött haza alkalmi kocsikkal 1—1 félzsák terményt, amit a vagonból kiszórt terményből gyűjtött össze. A hazaküldött terményt felesége mindannyiszor előtte ismeretlen helyen értékesítette.

A terménykereskedők határozottan állították, hogy a raktárból hiány sohasem mutatkozott. Sem a főnöknek, sem a raktárkezelőnek engedélyt nem adtak, hogy a rakárban elhelyezett, vagy berakás alkalmával a lemérlegelt terményből vigyenek az állatok részére. Ez érthető is volt, mert ezáltal maguk a terménykereskedők károsultak volna érzékenyen. Ellenben a berakott és lemérlegelt terményből előállott hiányért már a MÁV. felelt, ebből semmi káruk a kereskedőknek nem származott. A dézsmálás miatt a címzettek nem károsodtak, mert kárukat a MÁV. megtérítette, így bűnvádi feljelentésre eddig nem is került sor.

A terménykereskedők előadásával ellentétben a főnök azzal védekezett, hogy ő mindig csak arra adott parancsot alkalmazottainak, hogy a raktárban összegyűjtött „sepredék” terményből vigyenek az állatoknak. Sohasem adott olyan értelmű rendelkezést, hogy a kocsikból tiszta terményt vigyenek és tudomása sincs arról, hogy alkalmazottai a kocsikból vittek volna terményt.

A kocsik, melyeknél a terménydezmálások előfordultak, mindannyian csurgásmentesek voltak. Erről berakás előtt a főnök és a terménykereskedők is meggyőződtek. Utólag a járőr ezt az érkező állomásokon is megállapította. Megállapítást nyert az is, hogy a megdezmált terménnyel érkező kocsik mindannyiszor az x-i állomás által alkalmazott ép ólomzárral futott be címzett állomásra.

Az összegyűjtött adatokat megrostálva és rendezve, járőr a helyzetet rekonstruálta és arra a meggyőződésre jutott, hogy a terményszállítmányokat — melyeket a főnök általa megmagyarázatlan okokból minden esetben a hajnali órákban továbbított — az éjjeli idő beállta után a raktárkezelő segítségével maga a főnök dézsmálta meg és utána szabályszerűen leolmozták a kocsikat.

A beszerzett és megrostált adatokat járőr az állomásfőnök elé tárta, aki ennek ellenére sem ismerte be a terhére rótt bűncselekményt, sőt továbbra is megmaradt előző előadása mellett. Kijelentette, hogy a járőr megállapítására nem kíváncsi és kikérte magának, hogy őt továbbra is zaklassák. Valószínűleg a főnök befolyása következtében K. raktárkezelő is tiltakozott a meggyanúsítás ellen. Még az előző beismerését is megmásította.

Járőr — bár tárgyi bizonyítékot az elkövetéstől a feljelentésig eltelt huzamosabb idő miatt beszerezni nem tudott — a beszerzett adatok alapján D. állomásfőnököt, K. raktárkezelőt és D. állomásfőnök fiatal korú cselédleányát folytatólagosan elkövetett lopás büntette miatt a debreceni kir. ügyészségnek feljelentette. A beszerzett adatok alapján a kir. törvényszék gyanúsítottak bűnöségét bebizonyítottan látta és mindhárom gyanúsítottat elítélte.

Az ítélet kihirdetése után úgy az állomásfőnököt, mint a raktárkezelőt szolgálatából a MÁV. elbocsájtotta.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Betöréses lopás kiderítése.

Beküldte: LENCSE SÁNDOR tiszthelyettes (Ungvár).

1930. évben a kertai őrsön teljesítettem szolgálatot. Ez év március 23-án éjjel 3 órakor a csöglei postahivatalból a postáskisasszony távbeszélőn arról értesítette az őrsöt, hogy az ottani fogyasztási szövetkezetbe betörték, sok árut és a pénzeskazettát ellopták. A tettesek Nagypirit községben is megkísérelték a fogyasztási szövetkezetbe való betörést, de ott észrevették őket, mire elmenekültek. Közölte a postáskisasszony azt is, hogy Csögle községben 5—6 kocsi cigány tartózkodik néhány nap óta; nincs kizárva, hogy a betörést ők követték el, ezért kéri, hogy sürgősen menjünk, hogy a cigányok meg ne szökjenek. Az értesítést én vettem fel távbeszélőn és megkértem a postáskisasszonyt, szöjjön be az ottani községhez, hogy a község előjárósága a cigányok őrzéséről gondoskodik, míg odaérkezünk. Ezután a legénységet riadóztattam, majd a közelben lakott őrsparancsnokhelyettes lakására futottam és az esetet neki jelentettem, mivel az őrsparancsnok akkoriban szabadságon volt. Az őrsparancsnokhelyettes rögtön a laktanyába sietett, ahol mi már felszerelve, kerékpárokat elkészítve készen vártuk. Az őrsparancsnokhelyettes engem egy csendőrrel Csögle községbe küldött intézkedni, hogy a cigányok meg ne szökhessenek, mert biztos, hogy a betörést ők követték el. A másik járőr Nagypirit községbe ment, hogy a helyszínt megtekintse, ott a történetek felől röviden tájékozódjék, utána pedig Csögle községbe jöjjön, hogy a cigányok igazoltatásánál nekem segédkezzen. Az őrs-

parancsnokhelyettes közölte azt is, hogy a helyszínen, Csögle községben, ő is meg fog jelenni.

Csögle községben a cigányokat a község közepén fekvő községi kocsmá előtti téren találtuk, ahol a községi bíró 4, füttykösökkel felfegyverzett fiatalemberrel őrizte őket. A cigányokat — kb. 40—45-en voltak — a községi kocsmával egybeépült, törvényháznak nevezett épületbe tereltük. Két fiatalembert és a járőrtársamat otthagytam a cigányok őrzésére, én pedig a községi bíróval és a másik két fiatalemberrel a helyszínre mentem, hogy az általános helyszíni szemlét megtartsam. A helyszínen az üzletvezető, aki a fogyasztási szövetkezet udvarán levő épületben lakott, közölte, hogy nagyobb mennyiségű áru, valamint a pénzes fiók kb. 290 pengővel tűnt el. A helyszínen több vasvilla, vaslapát hevert, amit a tettesek vittek oda és otthagytak. Ezekután a cigányok kocsijait kutattuk át, de eredmény nélkül. Közben Nagypiritről a másik járőr megérkezett és jelentette, hogy a tettesek Nagypiriten 2 órakor akartak a szövetkezetbe betörni, ahol az üzletvezető konyhájának ajtaját akarták eltorlaszolni, de közben az üzletvezető őket észrevette, mire a tettesek az udvarból a kerítésen keresztül elmenekültek. A kerítés, amelyen a tettesek átmásztak, tömésfalból volt. A felázott tömésfalon bársonynadrág nyoma volt látható. Nem lehetett megállapítani, hogy a tettesek merre vették útjukat. Ezekután a cigányok igazoltatásához fogtunk. Kiderült, hogy közülük egy cigány, feleségével együtt, a betörés éjjelén 4 órakor Celldömölkre távozott. A cigányok előadása szerint a kisgyermekük sírjára vittek virágkoszorút. Ekkor biztosra vettük, hogy a meglépett cigány a betörésből származó holmit vitte el elrejteni vagy értékesíteni, ezért a másik járőrt kerékpáron Celldömölkre küldtem, hogy a cigányt kerítse elő és kísérje vissza Csöglére. A cigányok rendezése közben az őrsparancsnokhelyettes is a helyszínre érkezett, akivel azután a részletes helyszíni szemlét megejtettük.

A tettesek a szövetkezetnek az utca felőli ajtaját feszítették ki egy vas igazsággal, amelyet a szövetkezet udvarán találtak. Az udvaron a sárban jó cipős lábnyomok voltak és ugyanott több vasvilla és vaslapát hevert. A kert végében egy tengeriszárcsomónál a pénzes fiókot üresen megtaláltuk, ahol ugyancsak egy vasvilla volt a földbe leszúrva. Az üzletből bakancsok, ruhaneműk, cigaretta, narancs, gyufa és csokoládé

Áruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba fogva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

Használja a csendőr-levelezőlapokat!

Csak kifogástalan árut

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, ez a mi tudomásunkra jusson. Kérjük tehát olvasóinkat, kifogásaikat közölni velünk, hogy az érdekelt céget jogos kifogás esetén hirdetőink sorából távolíthassuk.

hiányzott összesen kb. 500 pengő értékben. Ezenfelül az ellopott pénz 290 pengőt tett ki. A helyszíni szemle során azt a benyomást nyertük, hogy a betörést cigányok követték el. A helyszínen talált lábnyomokat lemértük és összehasonlítottuk a cigányok bakancsaival, de a nyomokkal egyik bakancs sem egyezett. A cigányok között bársonynadrágos sem volt. Mindezek ellenére mégis az volt a feltevésünk, hogy a betörést ők követték el. Közben Celldömölkéről a járőr a cigányokkal együtt megérkezett, de bűnjel nélkül. A járőrvezető jelentette, hogy a cigány tényleg koszorút vitt a kislia sírjára, amiről ő meg is győződött. A cigányokkal még tovább foglalkoztunk, de, sajnos, eredményt nem sikerült elérni. 48 órai nyomozás után lehorgasztott fejjel, eredmény nélkül, vonultunk be.

Az eredménytelen nyomozásba nem tudtam bele nyugodni és megnéztem a Nyomozati Értesítőt, hogy a közeli napokban hol történtek betörések. Az egyikben ráakadtam, hogy a nemesszalóki őrskörletben volt március 7-én betörés, ahol a tettesek az éléskamrába törtek be és a füstölt sertéshúst ellopták. A nemesszalóki őrs velünk szomszédos volt. Ekkor eszembe jutott, hogy március 10-én az őrskörletbe tartozó Kiscsösz községből a mezőőr az őrsön járt és panaszkodott, hogy a község határában a községtől távol, Csögle községhez kb. 2 km-re, 5 erős férficigány és több nő tanyázik, akik a kunyhóját megrongálták. A következő napon az őrsparancsnok abba az őrzésbe vezényelt, ahol a cigányok tanyáztak, de akkor már hűlt helyüket találtuk. Kiscsösz községben a községi bírótól érdeklődtem, hogy a cigányok hova lettek az erdőből. A községi bíró közölte, hogy a férfiak megszöktek, az asszonyaikat itthagyták. Az egyiknek az erdőn kisbabája született és mivel nagyon hideg van, három asszony itt van a községben az egyik gazdánál az istállóban, mert a lebabázott cigányasszony még nem tud menni. A cigányasszonyokat felkerestem és kérdeztem tőlük, hogy a férjeik hol vannak, mire azok a férjeiket elkezdték szidni és átkozni, hogy a férjeik összevesztek velük és éjszaka tőlük elszöktek. Hogy hova mentek, azt nem voltak hajlandók megmondani. A cigányasszonyoktól a férfiak neveit és személyi adataikat megkérdeztem és feljegyeztem, neveiket a Nyomozókulcsban megnéztem, de abban egyik neve sem szerepelt. A jegyzetet nem dobtam el, illetve nem semmisítettem meg. Az őrsparancsnokomnak jelentettem, hogy nekem az a feltevés, hogy a szövetségi betörést azok a cigányok követhették el, akik 2 héttel előbb Kiscsösz község határában tartózkodtak. Az őrsparancsnok ezt ki-

zártnak tartotta. Jelentettem neki, hogy a Nyomozati Értesítőben köröztetni kellene őket.

Előkerestem a jegyzetemet, a jelentésemet megszerkesztettem a hírközpontnak s kértem az illető cigányok elfogását. 1930 június hónapban a zalaegerszegi osztály egyik őrsé értesített bennünket, hogy a cigányokat elfogta és a zalaegerszegi törvényszéknek adta át, mivel az őrskörletükben betörést követtek el — a törvényszéknél őket átvehetjük. A cigányok átvételére az őrsparancsnok engem vezényelt ki Takács János V. csendőrrel. Midőn a cigányokkal Nagypirit községbe megérkeztünk, az őrsparancsnokom már ott várt bennünket. A cigányok tagadták, hogy valaha is megfordultak volna azon a vidéken. Azonban a vándoriparkönyvükben a közeli községek bélyegzői voltak láthatók és az egyik cigánynak még akkor is megvolt a bársonynadrágja. Mindezek ellenére a cigányok továbbra is tagadták, hogy azon a vidéken megfordultak volna. Miután eredményre nem volt kilátás, az őrsparancsnokom azt a parancsot adta, hogy a cigányokat kísérjük Csögle községbe és ha nem lesz eredményre kilátás, akkor másnap kísérjük őket vissza Zalaegerszegre. Midőn a cigányokkal Csöglére megérkeztünk, ott többen felismerték őket. A szövetségi üzletvezető közölte velem, hogy a betörés előtti napokban mindhárom cigány az üzletében megfordult, anélkül, hogy kérdeztem volna, hogy látta-e őket valaha. Azután a cigányokat a községi kocsmá udvarán levő pihenőszobára kísértem, ahol a kocsmáros a kocsmá ajtajában állt. A kocsmáros is, anélkül, hogy kérdeztem volna, kijelentette, hogy a tavasz folyamán a Hangya betörése előtti napokban a cigányok mindhárom a kocsmájában többször megfordultak és italt fogyasztottak. A cigányok egyikét majdnem minden gyerek is ismerte, mert 6 hónappal ezelőtt két éven át tartózkodott a községben. A kocsmáros azt is közölte, hogy az említett cigányok öten voltak, amikor a kocsmájában megfordultak. Hosszabb kikérdezés után a cigányok beismerték, hogy a betörést öten követték el. Ők kö-

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („Nyukosz“) a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő **Katonai Takarékbiztosítási Akció**t szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított **Turul-Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaság**ot bízta meg. A szociális és családvédelmi célzatú, csendőrségi szempontból fontos akcióról a 9. sz. „Csendőrségi Közlöny“ adott értesítést.

A mi kis csendőrség állandó szerződéses szivetszállítója és ruhakészítője

Trunkhahn

szövet követlen a gyárból!

ELADÁS:
IV. PROHÁSZKA U.-UTCA 8
VI. TERÉZ-KÖRÜT 8
VII. BAROSS-TÉR 15.

AZ ORSZÁG-EGYETLEN ŐSKERESZTÉNY POSZTÓVÁRA
GYÁRTELEP: BUDAPEST, XI., BÖCSKAY-ÚT 417 SZÁM.

Csendőrség részére levélpapír
nyomtatvány, papír és írószer
beszerezhető

Hertelendy László

és Társai-nál

Budapest,
XII., Bernáth Géza-u. 14.

Szíves érdeklődésre közöljük, hogy a dombornyomósos csendőr levélpapírt 10, 50 és 100-as csomagolásban árusítjuk. Kihágási esetek helyszíni feljegyzéséhez tömbök és kihágási feljelentési űrlapok újra kaphatók. Az előjegyzett rendeléseket postára adtuk.

vették el a nagypirító betörés kísérletét is, valamint a nemesszalóki őrskörletben a húslopást. A negyedik társukat a jánosházai őrs, az ötödiket pedig a rajkai őrs fogta el. A bűnjelek: a narancs, csokoládé, gyufa, cigaretta és a pénz kivételével mind megkerültek.

Érdekes, hogy a Győr megyében elfogott cigány lopott holmija Veszprém megyében, a Vas megyében elfogotté Zala megyében és a Zala megyében elfogotté Vas megyében került elő. A bűnjeleket mindegyik cigány a község szélén levő polgárember lakása padlásán, dunnába helyezve azzal hagyta az illetőknél, hogy a dunna már nagyon meleg, nem akarják tovább magukkal vinni, majd később, ősz felé, érte jönnek.

Sohasem derült volna ki ez az eset, ha a járőrvezető nem szívlelte volna meg azt a tanácsot, amelyet minden — a közbiztonsági szolgálathoz értő ember hirdet —, hogy a csendőr a közbiztonsági szolgálat során tett észleleteit jegyezze fel magának, mert sohase tudhatja, hogy később mikor, miben veheti hasznát. Heylesen járt el a járőr akkor, midőn eredeti feltevése (a helyszínen talált cigányok gyanúsítása) mellett nem tartott ki görcsösen. Így ötlött eszébe a második feltevés, a korábban ott járt cigányok tettességének a feltevése.

A cigányok kézrekerülése a nyomozati bejelentést tevő őrs, a Nyomozati Értesítő és a Nyomozati Értesítőt figyelmesen olvasó őrsök együttes érdeme. A cigány rendszerint idegenben bűnözik és a bűncselekmény elkövetése után igyekszik minél hamarabb, minél nagyobb távolságot maga és a tett színhelye közé iktatni. A bűnjelek elrejtése, értékesítése rendszerint szintén távol történik a tett színhelyétől. Éppen ezért cigányok által elkövetett bűncselekményeknél különösen nagy fontossága van annak, hogy a Nyomozati Értesítő nyilvánosságának igénybevételével az ország összes őrsait és a m. kir. rendőrség hatóságait is bekapcsoljuk a nyomozásba.

Érdekes és tanulságos ennél az esetnél az az agyafúrt módszer, amelyet a cigányok a bűnjelek elrejtésénél követtek. (Dunnába varrás és mind a tett, mind a lakóhelytől távoleső harmadik helyen — jóhiszemű érdektelen embereknél való visszahagyása.)

HALOTTAINK

Varga István budapesti I. kerületbeli csendőr június 24-én Budapesten meghalt. Boldog községben temették el. 1939 december 1. óta szolgált a testületben. Kitüntetései: Felvidéki és Erdélyi emlékérem.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Baji József tiszthelyettes (VIII. ker.), 1903—1921-ig szolgált,

Kereki Mihály tiszthelyettes (VI. ker.), 1899—1927-ig szolgált,

Magó Pál tiszthelyettes (VI. ker.), 1904—1929-ig szolgált,

Makra Mihály törzsőrmester (VI. ker.), 1922—1934-ig szolgált,

Mezősi (Mlinka) Péter tiszthelyettes (II. ker.), 1907—1926-ig szolgált.

Rác Péter tiszthelyettes (VII. ker.), 1888—1915-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emlékeket!

„ATLANTIS”

kezeléstejtő és vegytisztító üzem
VI., HEGEDŰS SÁNDOR-UTCA 8.
Telefon: 22-15-10. Fiók:
IX., LONYVAY-UTCA 51. SZÁM.
Függönytisztítás! Minta utáni
fejtés! Szőnyegtisztítás!

Óskeresztény cég! A testület tagjainak 5-10% engedmény

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István

Bpest, VI., Teréz-krt 4. Tel.: 118-194
A „BAROSS SZÖVETSÉG TAGJA.”

HANGYA

ÉRTED DOLGOZIK!

magad és családod

ÉRDEKEBEN TÁMOGASD!

CSEPEL varrógépek

Felvilágosítások: MEZŐGAZDASÁGI GÉFKERESKEDELMI R.T.

Agrárglobus

BUDAPEST, V., SZENT ISTVÁN-
KÖRÚT 12. • TEL.: 156-681.

MAGYAR-SIEMENS-SCHÜCKERT-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-krt 36. Tel.: 120-739

Tichler János

papír- és papírcsokó és gyógyszeré-
szeti papíráruk gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

HIREK

Dícséreték. A m. kir. budapesti I. honvéd hadtestparancsnokság a budapesti I. kerületbeli **Rózsa István I.** alhadnagyot, **Kovács András** tiszthelyettesét és **Barát Miklós** csendőrt, valamint a szentendrei őrsöt a honvéd kincstárt sorozatosan megkárosító bűncselelményeknek gyors, eredményes és fáradságot nem kímélő nyomozási munkálataiért, mellyel az eltulajdonított anyagok jelentős részének megkerülését lehetővé tette, **Hadtestparancsnoki Elismerés**-ben részesítette.

Kerületi parancsnoki dícsérő okiratot kaptak: A budapesti I. kerületben: **Varga Kálmán**, **Horváth József IV.**, **Csizmás Páskál** alhadnagyk, **Farkas Sándor I.**, **Bujdosó B. József** tiszthelyettesek, **Mohácsy Lajos** őrmester, **Kiss Kálmán** csendőr, — a szombathelyi III. kerületben: **Széplaki Vendel**, **vitéz Jenei József II.** őrmesterek, **Takács József II.** csendőr.

Nyers lensávolyruha kihordási idejének meghosszabbítása és a tábori zöld sávolyruha viselésének kiterjesztése. Tekintettel a nehéz beszerzési viszonyokra és az ebből folyó takarékosági szempontokra, — a m. kir. honvédelmi miniszter úr a meglévő nyers lensávolyruha kihordási idejét tisztek részére 1943. november 1-ig meghosszabbította, azonban említett ruházat csapattal való kivonulásoknál nem viselhető. Hasonló okokból a fehér vászonruhának kimondottan irodai szolgálatban való viselését ugyancsak engedélyezte. Ugyancsak a nyersanyag és szappan beszerzésénél mutatkozó nehézségek miatt az 1935. évi 16. számú Honvédségi Közlönyben közzétett 440.265/2—1935. számú körrendelet III/2. pontjában a fehér vászonból készült ruházatra vonatkozó viselési szabályokat kizárólag az utolsó két évben a m. kir. honvéd központi ruhatár elárúsítási osztálya által kiszolgáltattott tiszti tábori zöld pamutsávolyruházatra is kiterjesztette. Ezek szerint — továbbiakig — sétahelyeken, a szokásos sétaidőben, továbbá délután és este kávéházban, vendéglőben, nyári szórakozóhelyeken, mozgófényképszínházakban és hasonló helyeken a fehér vászonból készült ruházaton kívül a tábori zöld sávolyruházat (sapka kivételével) is viselhető tisztek (hasonlóállásúak) által, ha az egyébként kifogástalan állapotban van és a tiszti állás tekintélyének megfelelő. Tábori zöld sávolynadrág a tábori barna szövetzubbonyhoz nem hordható. A honvéd állomásparancsnokságokat utasította a miniszter úr annak legerélyesebb ellenőrzésére, hogy a fenti alkalmakkor viselendő fehér vászon- és tábori zöld sávolyruházat (az utóbbi az elmúlt két évben gyártott

pamutsávolyból) szabás, vasalás és tisztaság tekintetében kifogástalan legyen és hogy a hordási szabályok betartassanak. Félreértések elkerülése végett az alábbiakra hívja fel a figyelmet:

1. Nyári zubbonyhoz (tábori zöld és nyersszínű sávoly, vagy fehér vászon) csak az ugyanolyan anyagból készült pantallót szabad viselni.

2. A nyári zubbony (tábori zöld- és nyersszínű sávoly, vagy fehér vászon) azonban bármely lovaglónadrággal viselhető, kivéve, ha kivonulásoknál az egyöntetű öltözködés miatt mást nem rendeltek el.

3. Fehér nyári, valamint drapp „Pejacsevich“-pantallóhoz tábori barna szövetzubbony viselhető (tábori zöld és nyersszínű sávolypantallóhoz tehát nem).

4. Nyári pantallóhoz (tábori zöld és nyersszínű sávoly, vagy fehér vászon) csakis fekete talpalót szabad viselni.

5. Nyári ruházathoz kizárólag fekete társasági sapkát, valamint kivonulások alkalmával tábori barna szövetszővből készült tábori sapkát kell viselni (a nyári ruha anyagából készült tábori sapka viselése tilos).

Kerba-igényjogosultak kedvezményes gyógyszerellátása. A m. kir. honvédelmi miniszter úr rendelete szerint a Magyarországi Gyógyszerész Egyesülettel folytatott tárgyalások eredményeként az összes magyarországi polgári gyógyszertárak a Katonai Ellátásban Részesülők Betegellátási Alapja (Kerba) szolgáltatásaira igényjogosultakat kedvezményes gyógyszerellátásban részesítik. A polgári gyógyszertárak által nyújtott kedvezmény kiterjed a kedvezményes munkadíjak felszámítására és az edényzet legolcsóbb árának felszámítására. A gyógyszertárak tehát a gyógyszerek elkészítéséért megállapított munkadíjaknak csak 75%-át számítják fel, míg a szükséges edényzetet mindig a legolcsóbb árak felszámításával szolgáltatják. Fenti kedvezmény csak a vényszerűen rendelt gyógyszerekre vonatkozik, gyógyszerkülönlegességekre azonban nem terjed ki. A polgári gyógyszertárak által nyújtott kedvezményes gyógyszerbeszerzésre igényjogosultak a honvéd- valamint a Kerbába utalt csendőrszemélyek, továbbá mindezek igényjogosult hozzátartozói és hátramaradottai. A gyógyszertárak a kedvezményt csak

FELSZERELÉSI
CIKKEK

CSENDŐR BOLT

1942. július 15.

Budapest, XII., Böszörményi-út 19/a.

Távbeszélő: 154-733

KERÉKPÁR

vásárlóink szíves figyelmébe!

A MÁV. és a posta átmenetileg bizonyos áruszállítási korlátozásokat rendelt el. Könnyen lehetséges, hogy emiatt a megrendelt kerékpárok leszállítása több-kevesebb késést fog szenvedni. A megrendelők előbb fogják megkapni a számlát, kölevélmásolatot, stb., mint magát az árut. Elnézést és kevés szíves türelmet kérünk!

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagyraktára:

PALLADIS
R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.

Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

az igényjogosult ny. ál. honvéd- és csendőrszemélyeknek kiadott Vénykönyv vényeinek rendelt gyógyszerek után nyújtják. Az orvos által sürgősnek jelzett esetekben a polgári gyógyszerárak akkor is nyújtanak kedvezményt, ha a gyógyszer nem a vénykönyvben rendelték. Egyéb részletes tudnivalók a Kerba-igényjogosultak, orvosok és gyógyszerészek részére a vénykönyvben foglaltatnak. A polgári gyógyszerárakban a gyógyszerek kedvezményes kiszolgáltatása 1942 augusztus 1-ével lép életbe. Ettől az időponttól kezdve a honvéd gyógyszerárak Kerba-igényjogosultaknak a Kerba-igényjogosultsági igazolvány egyidejű felmutatása mellett csak a Kerba-Vénykönyvben rendelt gyógyszereket szolgáltatathatják ki. Kivételt képeznek ez alól az orvos által sürgős jelzéssel ellátott vények.

A Magyar Vöröskereszt Egylet szolgálatában álló személyek egyenruházati és rangjelzési szabályzata. A *Kormányzó Úr Ó Főméltóságának* 1942 július 1-én kelt legfelsőbb elhatározásával a Magyar Vöröskereszt Egylet szolgálatában álló személyek egyenruházati és rangjelzési szabályzatát jóváhagyni kegyeskedett. Az egyenruha színe és anyaga: füstszürke színű fésűs gyapjuszövet, füstszürke színű, közönséges kártolt gyapjuszövet, füstszürke színű vászon, finom fehervászon, füstszürke színű, könnyű, fésűs (kammgarn) gyapjuszövet. Az egyenruhán alkalmazható fémgombok, jelvények és jelzések a következők: Korongalakú, úgynevezett féllapos gombok. A gomb első lapjának külső szélén gyöngyos alakú szegély által határolt alapon a dombornyomású magyar szent korona és alatta szabályos, öt négyzetből álló kereszt látható. *Tányérsapka-jelvény* babérlevél koszoruba foglalt fehér himzett pajzs, közepén a vöröskeresztrel, a pajzs fölött a szentkorona. *Bocskai sapkáróza hasonló* kivitelű, mint a m. kir. honvédség tisztjeinek van előírva, azzal a változtatással, hogy a szent korona helyére fehér alapon zománcozott jelvény kerül a vöröskeresztrel. *Hajtóka jelzés:* mind a zubbony, mind a köpeny polgári kihajtókájára (fazon) felső négyzetgletű részén fehér posztóból való négyzetalakú hajtóka alkalmazandó, melynek közepére vörös posztóból való szabályos nagyságú „vöröskereszt” jelvényt kell varrni. *Karlap:* A rendfokozati jelek feltüntetésére szolgál, kb. 5 cm. széles és kb. 11 cm. hosszú, felső részén ékalakban végződő, oldalt és felül kb. 0.5 cm. széles, vörös posztószegéllyel ellátott füstszürke szövetlap. Alsó szegélye felett kb. 2 cm.-re egy kb. 4 cm. széles és 5 cm. hosszú 3 mm.-es aranyújtással szegélyezett ovális fehér lap van, melyen alul a vöröskereszt s felette az aranyozott szent korona van elhelyezve. A karlap szabadon hagyott része a rendfokozati jelek feltüntetésére szolgál. A karlapot a zubbony és köpeny bal felső karján kell viselni. *Rangjelző paszomány:* 3 mm. széles, ezüst paszomány, 13 mm. széles, ezüst paszomány, 3 mm. széles arany paszomány és 13 mm. széles arany paszomány.

A honvédség (csendőrség) tagjai és a Magyar Vöröskereszt Egylet egyenruhával ellátott személyei között *tiszteletadási kötelezettség nem áll fenn.*

Légoltalmi Liga szerveinél szolgálatot teljesítő ny. ál. és szkv. tisztek és hasonlóállásuak egyenruhaviselésének szabályozása. A m. kir. honvédelmi miniszter új megengedte, hogy a Légoltalmi Liga Országos Elnökségénél, valamint alárendelt szerveinél a központi vezetés, szervezés és kiképzés terén működő ny. ál. és szkv. tisztek és hasonlóállásuak alkalmazásukból folyó szolgálatukat egyenruhában láthassák el és a Légoltalmi Ligánál betöltött tisztségeiket névjé-

gyeiken — amelyet szolgálatukkal kapcsolatban használnak — feltüntethessék.

Megszökött a fogoly! A gönci őrs járőrének őrizetéből június 26-án éjjel *Reichmann Lajos* szikszói lakos, aki három okiratok beszerzésénél működött közre, Hidasnémetiből megszökött.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 26. szám. Lövésre kész és célratartott helyzet meghatározása, karhatalmi tüzelés vezénylése és végrehajtása. Legénységi köpenyek jobboldali gomblyukainak megszüntetése. **27. szám.** Ipolysági szárnyparancsnokság áthelyezése Balassagyarmatra. Egerben szárnyparancsnokság szervezése. Közszolgálati alkalmazottak gyermekeinek nyári évnegyedre vasúti arcképes igazolványok érvényesítése az 1942. évre.

Kérelem. Csizmadia Balázs székelyudvarhelyi közlekedési őrsbeli őrmester kéri azt az őrsöt, amelyiknek a körletében a csendőrségtől februárban elbocsájtott *Fáy János* volt csendőr lakik, közölje vele a címét sürgősen.

SZEMÉLYI HÍREK.

Előlépett. Törzsrőmesterré a miskolci VII. kerületben: Vavrovics István őrmester.

Kinevezések: A kassai VIII. kerületben: Kovács Ferenc I. és vitéz Németh András alhadnagyok szakaszparancsnokká kinevezettek.

Véglegesítették: A budapesti I. kerületben: Varga József I., Koschik Károly, Tarcsi Lajos, Tóth Ferenc III., Kuna Péter; a szombathelyi III. kerületben: Lakos Kovács József, Németh István III., Kiss Károly III., Molnár Jenő, Baracska István, Nagy Ferenc II., Boroczki Miklós, Kolics Ernő, Keszthelyi János, Bekk János, Meiszter Lajos, Molnár István I., Sági József III., Tompos Ferenc, Cser István, Szakály Márton, Tulok Dezső, Tóth Ferenc IV., Markó László, Horváth József XIV., Orbán József II., Bátor Elemér, Szingur Pál, Hajas Viktor, Tuboly Gyula, Németh Lajos I., Németh Lajos II., Halász Sándor, Horváth Ferenc IV., Kassai László, Horváth Endre II., Plózer Ferenc, Dénes László, Boros Béla, Ferenci Károly, Iglói István, Német István IV., Bársony András, Varga Kálmán, Kiss István VI., Horváth Mihály II., Pék János, Kálmán Sándor, Biró László, Bánhegyi András, Perjesi Domonkos, Devecser János, Nagy Tibor, Fülöp Imre, Harsányi János, Török József II., Soós Dezső, Karsai István, Balogh Gyula, Cziráki József, Nagyvárad László, Baracska Jenő, Fülöp József, Kovács József V., Sebestény József II., Szemes Lajos, Vad István, Váci László; a debreceni VI. kerületben: Gábris János, Gönczi Sándor, Lipcei János, K. Nagy Lajos, Rozsnyai Sándor, Balog István, Gál Mihály, Orosz György, Lovász Imre, Szabó Mihály II., Kovács Már-

Szíves figyelmébe!

Tisztelettel értesítem a Csendőrségi Lapok t. olvasóit, hogy f. évi július hó 1-én **Csendőrségi nyomtatóvány, felszerelés és papírkereskedésem** megnyitottam. 20 éves gyakorlatom legyen biztosítéka annak, hogy megbízható, pontos kiszolgálással, méltányos árak mellett, a m. kir. Csendőrség igen t. tagjait mindenkor megkülönböztetett igyekezettel fogom kiszolgálni.

Szíves pártfogást kér:
CSERFAI (Cserven) ISTVAN
BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22.

A nyug. p. u. tól 2 perc. A Szondy-utcával szemben.

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden lékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.

AJAX

acélárúk

RÁBA

teherautók,
autobusok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, szerző- és szerkezeti-, rozsdá-, saválló-, acélok. Acélöntvények. Szürke öntvények. Csavar és szerszámárúk. Keskenyvágnányú vasúti anyagok. Prés. Kovács idomdarabok. — Vasszerkezetek. Hidak. Daruk. Textiltárgyalkatrészek. Szekérkerékek. Részlelők. Részlelő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.T.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. SZ.

ton, Fodor András, Kun Antal, László Gyula, Székesi Sándor, Hajdu Mihály, Szilágyi Sándor, Bagyinka Mihály, Légrádi János, Bogdán Lajos, Szeghalmi Károly; *a miskolci VII. kerületben:* Papp József IV.; *a kassai VIII. kerületben:* Kapási Ferenc, Cseh Ferenc, Csele Balázs, Keletkő Mihály, Szigetközi Márton, Uri József, Végső Mihály, Jenei Miklós, Bánóczi Endre, Bartha Béla, Mecsei Pál, Varga Bertalan II., Szalai Imre, Lovász Pál, Galla István, Dremák Ferenc, Kónya József, Parrag János, Csigai István, Szoboszlai Antal, Lábadi József, Decsi Vendel, Soós Lajos, Tamás János, Béres János, Novák András, Széplaki János, Piskóti Lajos, Rafaj János, Tóth József VIII., Bujdos András, Bors István, Kiss Miklós, Hóss János, Gyöngy János, R. Nagy Béla, Zirci (Zdibák) János, Bartos János, Ladányi Kálmán, Bodnár Mihály, Babincsaák Tamás, File Miklós, Molnár Lajos VII., Sontra István, Varga István V., Csillik Gyula, Csöme Lajos, Fodor László, Gyenes Sándor, Hárskúti Flórián, Illés László, Kresák Balázs, Rédeczi István, Ruppert János, Somogyi István, Sütő György, Szabó Péter, Tóth Lajos VII.; *a marosvásárhelyi X. kerületben:* Rencsik Gábor, Schlachter József csendőroket az előír. próbaszolgálati idő letelte után; *a miskolci VII. kerületben:* Tergenyei Győző őrmester, volt cseh-szlovák csendőrt.

Diszérém odaitétele: *A pécsi IV. kerületben:* Vermes Alajos irodai alhadnagy, Nagy Péter I., szv. tiszthelyettes; *a szegedi V. kerületben:* Koncsag Kálmán szv. tiszthelyettes részére a m. kir. honvédelmi miniszter úr 35 évi hű szolgálataukért a **Diszérmet** odaitélté.

Házasságot kötöttek. Nemes bresztynenai *Bresztjenszky* László százados Gaál Erzsébet úrhölgygel Kolozsváron; *a budapesti I. kerületben:* Szilágyi Imre I. őrm. Biró Jolánnal Gyomán, Szücs Balázs őrm. Margitics Piroskával Ópályin, Székely András őrm. Bozsó Ilonkával Szolnokon, Sebesvári Mihály őrm. Bauer Rózával Kenderesen; *a szombathelyi III. kerületben:* Kasza József őrm. Horváth Angyalkával Rádóckölkedén; *a szegedi V. kerületben:* Sipos István őrm. Debreceni Erzsébettel Szentesen, Gyuris Antal őrm. Hegedűs Magdolna Rozáliával Kunszentmártonban; *a miskolci VII. kerületben:* Berecz József I. őrm. Király Máriával Gyöngyösön, Gál Ferenc II. őrm. Borsos Annával Recskén, Takács Ignác őrm. Barta Erzsébettel Kamocsán, Takács Ambrus őrm. Sörös Annával Zagyvapálfalván, Kléri János őrm. Ádám Borbálával Mezőkövesden; *a kolozsvári IX. kerületben:* Réthi György I. őrm. Nagy Juliánnal Kolozson.

Született. *Dr. Bazsó Lajos* százados feleségének Ildikó-Mária-Klára leánya; *a budapesti I. kerületben:* Nagy Endre őrm. feleségének Elvira-Mária leánya, Bernáth József őrm. feleségének József fia, Gerencsér József őrm. feleségének József fia; *a szombathelyi III. kerületben:* Kiss János II. őrm. feleségének Mária-Magdolna leánya, Váradi Zsigmond alhdgy. feleségének Róza-Ilona leánya; *a pécsi IV. kerületben:* Kiss Lajos III. őrm. feleségének Zoltán Lajos fia; *a szegedi V. kerületben:* Vigh József II. tőrm. feleségének József fia, Szentmiklósi Péter tőrm. feleségének Szaniszló-

Ernő fia; *a miskolci VII. kerületben:* Szegedi Imre tőrm. feleségének Sarolta leánya, Nagy István II. őrm. feleségének István-Béla fia, László Árpád tőrm. feleségének Árpád-Attila-Vince fia; *a kolozsvári IX. kerületben:* Havas János tőrm. feleségének Anna-Teréz leánya, Orbán József őrm. feleségének József-Gyula fia.

Halálozás. Dános Ferenc tiszthelyettes Margit-Edit nevű leánya Tapolcán, Acsádi Mihály őrmester Rózsa-Katalin leánya Keszthelyen meghaltak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzáknak ítézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegyet mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lekszikon“ rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendjokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzáknak ítézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma

SODRONYKÖTÉL
MINDEN CÉLRA

DEICHSEL
SODRONYGYÁR

BUDAPEST XIII., VÁCI-ÚT 98. TEL.: 298.996

MÜFOGAK

a leg'utányosabb árak mellett a legtökéletesebb kivitelben JÓTÁLLÁS mellett készülnek!

SCHUSTER FERENC
VIII. LUTHER-U. 1/B. RÁKÓCZI-DTI Magy. Divatszarnok mellett vizsgásott fogász-mester

Mi **BUTORT** előnyösen, megbízható kivitelben

Keresztény műasztalosok butortermékél.

HETESI GÁBOR cégnél vásárolunk.

Budapest, VI., Vilmos császár-út 53.
Styl-butorokban nagy választék.

vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésénél a nevet, rendfokozatot, a régi és új címet pontosan és jól olvashatóan kérjük megírni.

Sajómenti. A csendőrlégénység nyári sötét szemüveget is — mint más szemüveget — csak orvosfőnöki indítvány és a csapatparancsnok (főnök) engedélye alapján viselhet. Fűrdőben, mikor nincs rajta egyenruha, engedély nélkül használhatja.

„P.” Nem. A felavatott tisztek a csapathoz mennek prb. szolgálatra, ezért volt rajtuk a jelvény.

Megbecsülés. Névtelen levekre nem válaszolunk, csak annyit, amennyit az 1942. évi március 16-i számunk vezércikkében írtunk. Aki mozgópostán adja fel alá nem írt levelét, az ne várjon tőlünk mást. Aki nem őszinte, az előbb-utóbb csúfosan megjárja.

Csallóköz. Nagyon helyesen ítéli meg a helyzetet. Önálló közbelépéssel kellemetlenséget szerezhetne. Itt a késelemben nincs veszély, intézkedést kérhet a főszolgabírótól. (L! Szut. 64. pont 5., 6. és 15. alpontjait is.)

Egyedül állok. Örvendünk, hogy üzenetünkben megtalálta azt, amit nyújtani akartunk és visszanyerte önbizalmát, lelki nyugalmát. Nevelje és erősítse magát tovább is. Üdvözljük.

194. 1124. Leküzdhetetlen nehézségek miatt a nőszülendő, illetve nőszülendő százalékaránya nem osztható el kerületenként teljesen egyformán. Ezért nem is központiasan, hanem kerületenként történik az engedélyezés, a kerület nőszülendőségéhez viszonyítva. Így előfordul, hogy az egyik kerületnél hamarabb megkapják a nőszülési engedélyt, mint a másikonál.

Nagyenyed. Az új előléptetési szabályzat még nem jelent meg, nem mondhatunk róla semmit, de azt igen, hogy Önre is előnyös lesz. A vélt sérelmeken rágódás, helyzetünknek örökösön másokéval való összehasonlítás és olyan rendelkezések bírálata, melyek kiadásának okairól tájékozódva nem lehetünk: nem komoly dolog. Az ilyen ember megöli a munkakövéjét és munkabírását. Egyforma sorsok nincsenek a világon, férfiembernek meg kell állania a helyét akárhol, akár milyen körülmények között. Ez becsület dolga, elsősorban éppen a katonánál. Aki így gondolkodik, boldogul, aki pedig kétségbeesik azért, mert a szerencséje kisebb, mint a bajtársé, az végkép elrontja a dolgát. Tapasztalatból mondjuk: rosszat cselekedne Ön saját magával szemben, ha itt hagyná a testületet! Szerencséje van, hogy most nem teheti meg, mert háború van.

Templombavezetés. A csendőrségnél sok helyen volt ez így azért, mert egészen fiatal tiszt hosszú időn át nem állott rendelkezésre. Ez köztudomású volt s ezért nem is volt feltűnő. Most már javul a helyzet s a kérdés megoldódik önmagától.

Délvidék visszatert. Nézetünk szerint ez nem képez akadályt. A kérvényt beadhatja.

Iza folyó. Őriás nyúlfafták tenyésztése igen célszerű azokon az őrökön, melyeken a húsellátás nehézségekre utközik. A beszerzésre és tenyésztésre névze útbaigazítást ad a baromfitenyésztés országos egyesülete (Budapest, IX., Üllői-út 25.). Ugyanott kapható a tenyésztés igen jól használható gyakorlati kézikönyve 2.50 P-ért. Az egyesület néhány kézikönyvet díjtalanul rendelkezésünkre bocsátott, egyiket elküldtük Önnek.

M. I. Gárdonyi, 869. A Nemzetvédelmi Keresztet, mint általában minden kitüntetést, csak a kaphatja meg és viselheti, aki arra érdemeket szerzett. Más — apa vagy testvér — érdemeiért nem adományozható. Testvére harctéri szolgálataért nem igényelheti a Háborús Emlékérmet sem. Hősi halált halt testvéreért azonban, ha bizonyíthatólag ő volt a családfenntartó, igen. Egyébként a Nemzetvédelmi Kereszt alapszabályait a 11/1941. Cs. K-ben közzétett 97.039. eln. 20.—1941. H. M. körrendelet, a Háborús Emlékérem alapszabályait a 26/1929. Cs. K-ben közzölt rendelkezés tartalmazza.

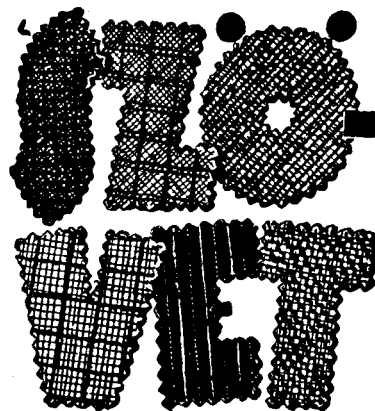
Türelem. Hogy bejuthat-e még az őrsparancsnokiskolába, nem tudjuk megmondani. A legénységi előléptetési szabályból láthatja, hogy kivételesen anélkül is előléptethető tiszthelyettes legalább 22 csendőrségi szolgálati év betöltése után, ha a legutolsó 3 évben legalább „igen jó” összegyeniségűnek van leírva.

Zágon. 1. Kérdésére már válaszoltunk 12. számunkban. **2.** Jogi akadály nincs. **3.** Ellentmond saját magának. Egyik mondatában azt írja, hogy a tiszthelyettes rangjelzése látható volt, a másikban, hogy a tisztelgést elmulasztó törzsermester nem is tudhatta, hogy kivel áll szemben, mert a tiszthelyettesnek még nem volt felvarrva a köpenyujjára a rangjelzés. Ha így van, nem volt ok a pirongatásra, ha azonban figyelmetlenségéből maradt el a tisztelgés, kötelességszerűen élt figyelmetlenséggel a tiszthelyettes. Idegenek előtt — még ha hozzátartozók is azok — megdorgálásnak nem lehet helye. (L! Szut. 98. pont és Szolg. Szab. I. Rész 122. pontját.) **4.** Kérdésre külön válaszolunk, esetleg lexikon rovatban.

Sajómenti. Mai számunk „Eredményes munka” jeligés üzenetében megtalálja a választ.

07814. Ha leszerelési nyilatkozatát nem fogadták el és tovább szolgálni köteles — mint ahogyan most mindenki — természetesen tényleges állományba tartozónak kell tekinteni.

FOLYÓSZÁMLÁRA IS

KERESZTÉNY CÉG

és minden más textil áru

Kisfogyasztású

petroleum-
gáz

lámpák

Kislámpák

Aladdin, rt., Budapest, VII, Nyár-u. 7

Eredményes munka. A közellátás érdekeit veszélyeztető vétségek és kihágásokról szóló több rendelet megmondja, hogy aki ily vétség vagy kihágás felderítése körül *különös* érdemet szerzett, *kérelmére* az elkobzott készlet értékének egyötöd részéig terjedhető jutalomban részesíthető. A csendőrt ez nem érinti, mert jutalmat *nem kérhet* s a testületi jutalmazásoktól eltekintve, egyéni jutalmat semmiféle címen nem kaphat, de nem is fogadhat el. Ha a hatóság utal ki ilyen jutalmat, a jutalmazási alapba kell beszolgáltatni.

Nemzetvédelmi Keresztre jogosult. Lehetségesnek tartjuk, hogy a leírtakért a Nemzetvédelmi Kereszt odaítélésére méltónak találják, de az is lehet, hogy nem. A kérvényt beadhatja. A tennivalókat megtudja a 11/1941. Cs. K.-ből. Azt hisszük azonban, hogy már elkésett a beadással. Úgy tudjuk, hogy a kérvény megszerkesztésére szükséges űrlapot már nem adnak ki, a részletes tudnivalók pedig azon vannak, a kérvényt is csak ilyen űrlapon szerkesztve fogadják el. Próbálja meg.

Léva. Olvassa el folyó évi 7. számunk 235. oldalán „Sapka” jeligés üzenetünket.

Ny. L. törm. Mindszent. Az államvasutaknál teljesített szolgálatának szolgálati idejébe beszámítására nézve olvassa el 1937. évi 4. számunk 128. oldalán „Remény” jeligés üzenetünket. Ez megvan az Ön örsén.

Csíkmenáság. 1. A 18/1942. Cs. K.-ben közzétett 721.287 20.—1942. H. M. körrendelet szerint a hivatásos állományból származó nyugállományú csendőrlegénység csak a részére megszabott egyenruhát viselheti. Ez azt jelenti, hogy csak az érvényben levő egyenruhát szabad viselni, a régít (sötétzöld színűt, vagy a mostani előírásnak meg nem felelőt) nem. 2. Közölt vagy nem közölhető kéziratokat nem őrizhetünk meg. 1937. évek már nincsenek, így az Öné sem. 3. A lapot megrendelheti.

Helyesírás. Folyó évi 12. számunk 398. oldalán hasonló jeligés üzenetünkben sajtóhiba folytán helytelenül „Mihályal” szó szerepel. Ezt helyesen így kell írni: „Mihálylyal”. (L. A Magyar Tudományos Akadémia „A magyar helyesírás szabályai” füzetének 109. pontját.)

45.138. 1. Határozott választ nem tudunk adni, mert függőben levő kérdés. 2. A tábori csendőrséghez vezényelt és onnan kórházba utalt csendőrlegénység a kórházi ápolás ideje alatt anyaoársük közzgazdálkodása részére az 50 fillért nem fizeti.

Zalaegerszeg. A 2797/Res. VI. b. 1941. B. M. rendelet hatályát az 1942. aug. 28-án kelt 3792/Res. VI. b. 1942. B. M. rendelet kiterjesztette az 1941 június 1. után ideiglenes szolgálatra behívott nemtényleges csendőrökre is. Így ezek valamennyien csak a megállapított rendes napibetétet fizetik a közzgazdálkodásoknak és nem 20%-kal felemelten. Ez vonatkozik a fentjelzett időpont után behívott és az osztály gazdasági hivatalához beosztott szv. tiszthelyettesre is.

Balsors. Leveléből nem állapíthatjuk meg az előzményeket, ehhez az eredeti iratokra lenne szükség. Kísérélje meg és kérje a B. M. úrtól (VI. b. osztály) a kérdéses illetményeinek utólagos kiutalását. Űgye nem általánosítható, külön elbírálást igényel, előre nem lehet hozzászólni.

1901. 1. A járás főszolgabírája által csendőrségi feljelentésből folyólag tanuként megidézett csendőrt menetlellyel kell ellátni és napidíj illeti meg. L! Űrszolgálatkezelési utasítás 16. §. 1. bekezdését és a Cs. L. Könyvtára 8. kötetének 53. oldalán az utolsó bekezdést. 2. Idegen állam katonaszökevényét kísérő csendőr a maga személyére nézve menetlellyel (szolgálati lappal) utazik, a fogoly részére katonadijszabás szerinti menetjegyet vált, a lengyel menekülteket kivéve, akik után rendes polgári menetdíjat fizet. A felmerült költség a kérdezett esetben a H. M. tárca terhére visszatérítési kimutatás alapján nyer elszámolást. L! E—26. Katonadijszabás C. I. fejezet 3/e. pontot és 24/1940. Cs. K-t.

Nagymagyarország 1942. 1. Ha bevonták a felülvizsgálat alatt álló csendőrtől a szabadságolási igazolványt és tovább sem teljesít szolgálatot, állítsanak ki újabb igazolványt, hogy szükség esetén azzal igazolhassa magát. 2. Ne akarjon többet, mint a szabályzat. A Cs—5. jelzetű utasítás (a legénység minősítésére) 32. pontja az irányadó. 3. A bíróság kimondja az ítéletben, hogy kinek a kezéhez kell fizetni a tartásdíjat. Az árvaszék jóváhagyása szükséges.

Kertész. Nem írta alá állomáshelyét és nevét, nem válszolunk.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Kohinoor. A nyertesek egyikéről az országos képzőművészeti főiskola tanári kara úgy nyilatkozott, hogy östehetség, nagy magyar érték. A másikkól egy festőművész, a harmadikkól egy másik festőművész adta meg a bírálatot. Űnről is, természetesen. Űn a negyedik helyre jutott. Űn erre azt mondja, hogy az első három munka tákolmány és meg van botránkozva, mert nem az Űné az első. Szokatlan és a Csendőrségi Lapok történetében még nem fordult elő, hogy valaki az önönmagáról alkotott véleményével ilyen formában támadja meg a döntést. Éppen Űnnek kellene hallgatnia, aki nagyon jól tudja, hogy egyik pályázatunkra beküldött dolgozatában egyik, a lapban más szerzöttől régebben közölt elbeszélés egyes részleteit szóról-szóra be dolgozta... Érdekes nagyon, hogy Űn egyáltalán nem szolt egy szót sem, amikor a beküldött dolgozatok szerzötti között az Űn neve nem szerepelt. Mi természetesen *ilyen* dolgozat szerzöttjét meg sem említjük, de bizonyára azért hallgatott, mert érezte eljárása minősíthetetlen voltát. Maradjon csak nyugodtan és hallgasson, velünk szemben — ezek után — egyszersmindenkorra hallgasson el.

Varga Imre. Ez most már megfelel. Űgy-e, hogy nem lehet „csakúgy” leülni és írni?! Tartsa szem előtt, amiket írtunk, sok jó dolgot kapunk még Űntől. Űdvözöljük.

Minor. Eltettük a régít is, közöljük. Ez pedig igen jó. Hasonlókat várunk, akad még 35 évi szolgálati emlékei között, igaz-e? Bajtársi szeretettel köszöntjük, az öreg Avas alján gondoljon néha a fiatal utódokra.

Pirvu Emil, Rákospalota. Nem használhatjuk.

Versenyfeladat.

Valaki azt írta

egy levélben:

Meg kell hagyni, energikus, bár kissé jovialis ember a szakaszparancsnok. Nem állta a kiskaliberű embereket, azokat igen gyakran őrizte ellen. Űgy kalkulált, hogy sokkal kevesebb kalamitása származik, ha ezeket mielőbb más területre liferálja. Illegális útra nem lépett ugyan soha, de ahol tehette, lestoppolta a paccereket. Azt mondogatta gyakran: Momentán jól megvagyok, normális világ van a körletemben, csak aztán be ne üssön a krach!

Privátim azt is megírhatom, hogy az öreg mindennek ellenére, illetve dacára, jól dressziroz valamennyiünket.

Szabad magyar embernek így írni? Nézze csak meg, mennyi idegen szó és kifejezés nyüzsgő ebben a levélben! Vajjon hall-e ilyeneket a maga környezetében? Írja meg nekünk ezt a levelet — magyarul. A dolgozatokat — csak legénységi bajtársainktól — július 31-ig kérjük. A leghelyesebb megoldásokat jutalmazzuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÜTHY KÁLMÁN alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 18.
Felelős: Györy Aladár igazgató.

Mi **BÜTORT** a leggyászerűbbtől a különleges kivitelig
FEKETE VILMOS bútorszerelő és asztalosmester
bútorcsarnokából vásárolunk
Székesfehérvárra, Színház épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fízetési feltételek
Móltányos árak! Kíváló munka!

TANA FERENCZ
Műszaki és villamossági vállalat, rádiószaküzlet.
Céllírók villamossági cikkek,
KOLOZSVÁR, KOSSUTH LAJOS-UTCA 1. SZ.
Telefon: 22—10